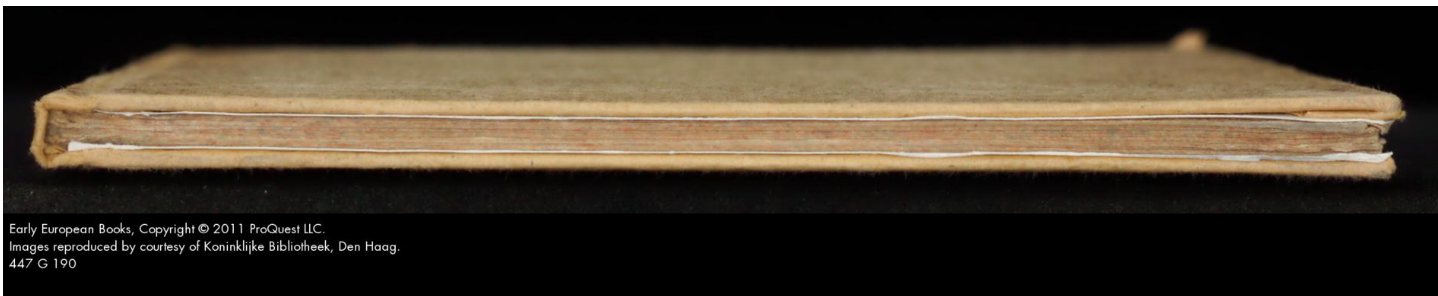
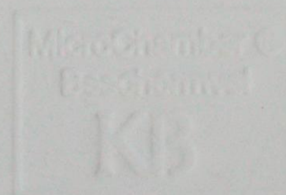
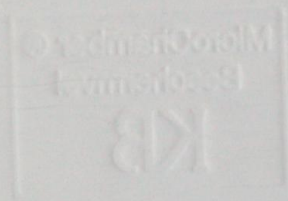

KB

DE GEWROKE

LUCRETIA,

OF

Romen in Vryheit.

RYXS-TREURSPEL.

In 't jaer 243 na d'Opbouw.

VICIT. VIM. VIRTUS.

Getoont op d'Amsteldamse Schouburg.

t'AMSTERDAM,
Gedruckt by JOHANNES van den BERGH, Boeck-verkooper, bezijden 't Stadt-huys, 1669.

Op d' Inhout van't ſpel.

Dus vvert *Lucretia* verkracht deur *Sextus* hoon,
En ſterft; haer lijk baert't Rijk een graf de ſtaf en kroon.
Een *Brutus* veinſt, en peinſt, hoe hy *Tarquyn* ſal tomen.
Soo raekt de *Vrydom* in, 't Rooms *Hof* en *Vorſt* uit *Romen*.

DURATE

Aen de Edele en Staet-kundige HEER,

Mr. NICOLAES WITZEN.

GElijk deur *Romulus Romen*, uit d'ontschakinge der *Sabyner* vrouwen in 't Schouspel overvallen, een Koninkdom wierdt; soo raekte de kroon deur *Brutus* wraek, en edele veinsery op 't verkrachten van de Romeinin *Lucretia*, (uitgeborsten op haer edelmoedig hert priemen) een burgerlijke regeeringe, en baerde *Romen* dit Rijxs treurspel, 't geen ick uw *Ed:* neffens de goetgunstige aenschouwer onvolmaekt opoffere.

By na op de selfde wyse wiert in *d'Amstel-landen* uitgeroeit 't Hof der Graven (wiens sit plaets uw *Ed.* vaderlijke sorg en achtbaerheit hedendaegs bekleet in de vierschael) op de verkrachtinge van *Machtelt*, en de broeders wraek van *Gerard* van *Velsen*.

d'Al oude Lants-adel begost mede na dat dubbelt feit haer gedachten te laten vallen op een burgerlijke rechtbank, en vrije regeeringe, voelende de rampen des hofs hunn' achtbaerheên drucken. soo is 't; dat sy

de hatelijkheit van dit ſtuk waernemende, de gemoeden en geſintheit des volxs begoſten af te neigen van hunn' Vorſt; gelijk in 't Lants treurſpel van *Gerard* van *Velſen* de Droſſaert *P. C. Hooft* breeder verhaelt in ſijn inhout.

Als de Grave *Floris de V.* in achtbaerheit, en leven de ſtammen der Edelen onderdrukte, en ſnoeide; ſoo dee eertijts *Lucius Tarquyn* de *Trotſe* te *Romen* in 't ombrengen der aenſienlijkſten en ſchranderſten in den Raet, wien veurſpelt was deur wichlery' en vogelſchrei, dat de kroon hem ſoude afgenomen werden, ende 't Rijk by ſijn leven noch in hem eindigen, onder deſen omgebrachten was *Brutus* broeder.

Om de ſtrafheit des Koninks t'ontgaen, en ſigh van ſijn wreetheit te wreken, veinſt ſigh den edele *Iunius*, en laet ſigh *Brutus*, (dat is dommert, of onſinnige noemen) veur een dwaſe, om 't hofuit te roejen volgens *publ. Ovidius lib. Faſtorum.*

Brutus *erat Stulti Sapiens imitator.*

dat is

Een Brutus *ſpeelt de rol van wijſe dwaes.*

Toen lagh 't Rooms leger in 't velt der *Tirrheners* of *Etruſcen*; dat is *Tuskanen*, 't geen zuidwaerts grenſt aen de *Tirrheenſe* of Middellantſe zee, dien uw *Ed*: van *Genua* na *Romen* over *Livorne* kerende deurzeilde; benoorden legt 't *Apennyns* gebergt, 't geen uw *Ed*: in de reis na *Genua* beſagh, op 't ſpoor gevolgt van *Hannibal*, d'eer-

ſte

ſte dieſe met een heir over trok; Ooſtwaerts den *Tyber*, in't Weſten heeft het *Ligurien*, wiens tegenwoordige hertogh van *Florencen* uw *Ed*: en maet-ſchap te *Pize* ontmoetende, was benieut en liet vernemen na uw vermaerde geboort-plaets, en welkers Prins van *Tuskanen* in't veurgaende jaer ſigh vertoonde in uw achtbare vaders ſtad.

Als *Brutus* edele yver in 't verkrygen der vrydom, niet minder was de trouwe veurſorg in 't bewaren van dien, die, rechtevoort als *Brutus* den outſte burgermeeſter, na de Zee havens uit de Staten des Lants geſonden in de *Brittanniſe* oorlogen 't juk des machtige nabuur Koninks hielp als een *Scipio* en *Kato* ontworſtelen deur raet en beleit.

Hoe ſtont het heil der ingeſeten, toen uw *Ed*: uit *Muſcovien* deur *Lijf-lant* langs de *Baltiſe* Zee en 't *Neder-Saxen* weder kerende ſagh 't onderſt boven gekeert geluk van ons verſlagen Vader-lant? vvat hoop gaf een verſtroide vloot? vvaer liet uvv *Ed*: toen dien Staet-Atlas uvv achtbare vader, of in de vergaderingh der Lantſtaten, of op *Teſſel*, of in 't uitpreſſen des zee-magts gezeilt in 't oogh des *Britze* vloots? noch hier, noch nergens, maer over al, en nergens in ruſt. Hoe klonk aen ſtrant op den *Hoef* (uvv hoefſtee) de nederlage, en 't opſpringen van 't Opper-amirael ſchip, toen gy na *Vrankrijk* van hier ſpoedende liet uvv ontſaggelijke Vader en Lant met 't nootlot der baren, en vrydom vvorſtelen?

 Doch

Doch vvat aengenamer vvolk verquikte uvv *Ed*: vvederte *Lions*, vvaer gy de vruchten hoorde van uvv deurluchtige ſtaets yverende Vader in 't herſtellen van de vrydom, en veiliging des oevers hier te lant; ſoo dat ick met recht uvv *Ed*: ſtam-huis en ſtad met *Romen* vergelijkende dees regels onder 't vvapen van uvv achtbaerheit voege.

Soo praelt, als BRUTUS *faem, de glans van* WITZES *ſtam.*
Den outſte burgerheer van ROME *en* AMSTEL-DAM,
En maekt de vier-ſchaer vry, vven BRUTUS *'t hof uit bande,*
En WITZ' *op* TESSEL *hiel de* BRIT *van* BATOOS *ſtrande.*
TARQUYN *vlood' veur ſijn heir, en* KAREL *veur ſijn vloot;*
Toen hy veur ROMEN *lagh. by* AMSTELS *zee-vaert ſloot.*

Hoe trok dees loffelijke tyding uvv *Ed*: uit *Vrankrijk* deur *'t Switzers* geberght over 't hooge *Duitſlandt* haeſtiger te rugh om in d'inlantſe verheuging deel te nemen, en in d'aennemende grysheit deur ſorge des lants afgeleeft te ſtrecken ſijn outheit een volvvoſſchen *Askaen*; vvelkers naem en vvapenglans ick my verplicht achte, en blyve uvv achtbaer huis, en *Ed*:

Verplichte Dienaer,

J. NEUYE.

I N-

I N H O U D T.

JUnius Brutus veinſt ſich, om ſijns broeders doot te vvreken aen de Konink, die hem hadde laten aen kant brengen, om ſijn uitmuntentheit in verſtant, landtgoederen, en hier uitſpruitend' aenſien by 't volk, te groot in d'oogen van de Vorſt; 't geen hy ontdekt aen Valerius, ſijn medeſtander. Ondervvyle d'oudſte Koninks Soon Sextus gehoont deur 't vvedſpel, dat Lucretia d'eerbaerſte, en ſijn Gemalin opſpraeklyk vviert bevonden aen 't Rooms Hof, deur omkoopen van een van haer Maegden verkracht haer alleen op de hoef Collatien, en vlucht na 't leger; vvaer op ſy haer Vader uit Romen, haer gehuvvde uit 't heir ontbiet.

De Konink te velt Zynde, ſiet de Koningin op de nederlage veur Ardea Romen in oproer, is beangſt, en vveet niet veur vvien, vvyl Brutus met ſtage invallen, plompe reden ſonder ſlot ſijn veinſery bedekt; de verkrachting aen 't Hof komende, trekt haer Vader verſelt met Valerius, haer gehuvvde met een tal Ridderen uit 't heir na haer toe neffens Brutus, die deur Broeders vvraekprickelingh gints en vveer ſvverſt, en naulyxs ſich kan in tomen.

Lucretia in haer ſlaep Zael, verberght een pook in haer boeſem, en even edelmoedig ontdekt, vvie haer heeſt verkracht, ſlaet af alle vrienden trooſt, vvoedt om vvraek, en een vveinig afvvykende, dat haer Gemael 't niet belette, priemt ſich in haer Vaders arm, en vvert hem doot veur gebracht. Brutus indringende, rukt de pook uit haer borſt, ſvveert by 't bloedig ſtael, de val van de kroon, treet met 't lyk na 't Raethuis, ontdekt ſijn veinſery, en ſet dus de Raet en 't oproerig volk om, en vverpt het Hof uit.

De Koningin ſijn veinſery verſtaende, roept om de Konink, tiert in ongedult, ſpeurt ſich van elk verlaten, en van haer dvvaes bedrogen, ſtelt veur 't laeſt haer deurtrapte tong te vverk, doch Brutus met 't lyk uit de Raedt komende, vverpt Koningin, Prinſen, en al 't Hof uit, en (een omſpoor omſlaende mijdt de Konink op vveg') ſet 't grootſte de el van 't leger veur Ardea om, en voert het in ſtad; ondertuſſchen komt de Voſt na Romen op 't gerucht met vveinigh troepen.

De Konink vindt ſijn Koningin met tvvee jonger Prinſen veur de vval, Tullius haer vader op ſvverende, en ſigh knagende over ſijn moort in de gruvvelſtraet (deur 't feit genaemt) moedight haer, en neemt deur hulp van d' Aquiliens, en Vitels, en Brutus ſoon een aenſlagh veur, doch vvert afgeſlagen. Brutus vonniſt ſijn ſoon ter doot; ondertuſſchen ſent Gabie 't hooft van Sextus, dien ſy omgebracht hadde veur een geſchenk na Romen, en Lucretia vvert in albaſt op 't Raethuis gevoert tot een gedachteteiken; uit vviens gevvroke ſchennis en edelmoedige doot Romen, ſoo lang een Koninkdom, verandert in een regering van tvvee burger-meeſters.

't Tooneel ſpeelt in, en buiten *Romen.*

't Leger legt in *Tuskanen.*

PERSONASIEN.

Lucius Tarquyn de *Trotſe*, Konink.

Tullia, Koningin.

Sextus, } *Titus*, } *Aruns*, } *Tarquyn*, Koninks ſonen.

Collatinus Tarquyn, de Konink vermaegſchapt.

Lucretia, Gemalin van *Collatinus*.

Spurius Lucretius, Vader van *Lucretia*, Opperſt'bevelhebber.

Iunius Brutus } *Publius Valerius* } Roomſe Edelen.

't Ridderſchap.

Porcia, kamer-bevvaerſter van *Lucretia*.

Hofgevolg.

Geeſt van { *Lucretia* / *Brutus* Broeder op, of achter 't tooneel ſprekende.

Brutus Soon.

Hofdienaren.

Lijfvvagt.

De Gewroke
LUCRETIA,
OF
Romen in Vryheit.
Rijxs-treurspel.
HET EERSTE BEDRYF.
I. TOONEEL.
Speelt te Collatien op haer hoef, in de nacht.

Brutus met een toorts.

SAgh Romen, uit d'Albaen gesproten, uw gebiet
Een trotser dwinger dan Tarquyn de Trotse; die 't
Latijnse burgerrecht, en vrye willekeuren
Op 't wetloos Raethuis dart Pompilius inset scheuren,
En Numaâs parkement met Tullius moordery
Bevlekken, of oit geest onrustiger dan my?
Ontsaggelijke Griek op Romens troon geheven,
Arglistige! dat gy de Konink soo deed' sneven,
Mijn broederlijke lijk, gevreesde dwingelant,
Ontnam, onsalig' oom, sijn leven om 't verstant;
Dat staet uw Stamhuis dier, soo lang mijn jaren krachten
Verlenen, en soo lang mijn woedende gedachten
Deur felle hoon geraekt, (gelijk dees hete toorts)
De wraek deur d'ad'ren op doen wellen, als een koorts,
En d'edelmoedigheit sich voelt in kracht ontbreken,

Soo lange sweer ick my noch aen uw stam te wreken,
En wreetste Corinthier u na de kroon te staen.

II. TOONEEL.

Brutus. Valerius.

Val. VErmakelijke dwaes! wat richt gy nu weer aen?
Wat boertspel Brutus jaegt u hier vol geckernyen?
Brut. Een wedspel. Maer Valeer erken mijn veinseryen.
Getrouwe Pilades u meld' ick 't, en alleen.
Zijn wy hier veiligh? toen mijns broeders schranderheên
Het opperste gesagh de Konink deden schromen,
Dat sijn hoogh achtbaerheit en geest noch eens te Romen
Mocht oogen op sijn kroon, en maken 't Raethuis vry
Van dwingelanden, toen rees op mijn veinsery,
Verdichte dwaesheit; om geen achterdacht te geven,
Mits ick mijn broeder moest om sijn verstant sien sneven,
't Romeinse vader-tal, wie dat sich tegen kant
Sijn wetteloos gesagh, haer hooft gestort in 't sant;
Uw vader, die verselt met doode Ridderscharen,
En 't broederlijke lijk gepaert quam omme waren
De Mart en 't Kapitool, Quirinus berg gebouw,
Viel my staeg lastigh dat ick u ontdecken sou
Mijn edelmoed'ge wraek, waer op mijn geckernyen
Haer ooghen sloegen staeg om Romen te bevryen,
Dus veiligh in sijn Hof de val van 't Rijk te broên,
En met een dubble wraek te heviger te woên.
Val. De wraek lijkt swaer by my waer machten aen ontbreken.
Brut. Waer krachten machtloos zijn kan veinsery sich wreken.
Slecht staet het in ons heir. 't Geen ons doet wacker zijn.
De nederlaeg ontstelt 't gemeente van Tarquyn,
De lasten vallen swaer de burgeren te dragen,

En maekt de raet misnoegt nu 't leger is geslagen.
De Koninklijke moed in het Tuskaense velt
Wil niet te rugg' veur hy de stadt heeft in gewelt
Van Perseus moeder. dit kan ons niet schaedlijk wesen.
't Romeinse hondertal bevindt sich staeg in vresen
Deur 't muitemakend volk, en wrevel' onderdaen
Om schatting' overende, en op de Konink 't laen.
Licht is om hooge nu de val des rijxs geboren,
En onse dubble wraek dat heilsaem heil beschoren.
Maer wacht dit wedspel af. 't geen ons uit 't leger jaegt;
Wie sich de kuiste van ons' Adel-vrouwen draegt.
De Prins en 't Ridderschap is op de hoef gekomen,
Wijl sy hunn' Gemalins met anderen te Romen
Betrapten in de nacht, daer niemants Gesellin
Was kuis, Lucretia alleen sat aen 't gespin.
Dit deed' hunn' in de bocht op Collatijns onthalen
Met schalen in de vuist elk op elkander smalen,
En Collatijn alleen vervrolijkt aen de dis
Met Sextus boerten, wen hy wedspel winner is.
Sy komen uit. Ga in 't geboomten u versteken.

III. TOONEEL.

Sextus. Collatinus. Ridderen. Brutus. Hof-dienaers met toortsen.

Sext. ICk sweerme, Collatijn, noch van uw hoon te wreken.
Brut. Wie hoont de Roomse Prins?
Sext. Lucretia. Ha! spijt.
Ick ben mijn selven niet deur 't lijdeloos verwijt.
Hoor, dwase, 't wedspel in myn tent hebb' ick verloren,
Nu moet ick staeg 't geschimp van Romens Adel horen.
Brut. Wat steurt u geckerny? niet anders, Prins Tarquyn,

Soo ſlacht gy Brutus niet die wijſer ſchijnt te zijn.
Ick ſteur my noit aen lach. ick voel my nimmer ſpreken
Te na. ick lach met hen, die my de ſpot na ſteken.
De wijſe keur ick dwaes, des leef ick ſonder moeit;
De hoon, en 's werelts eer zijn ſtaeg van my verfoeit.
Het broederlijke lijk kan my niet eens bewegen.
'k Lach ſelver met mijn ſelf, hoe ſeer ick ben verlegen.
Dan hoop ick eens, dat noch de dagh opheld'ren ſal,
Die my ſal maken wijs, die nu geſchat wert mal.
Noit heb ick in de kring der ſchrandre vernuften
t' Athenen my vertoont op ſcholen, of vermuſten
In boeken bygewoont, doch 'k hoop noch die te zijn,
Die Romen heerſchen ſal by 't leven van Tarquyn.
Sext. d'Inbeelding maekt een gek ſomwijle tot een Koning.
Brut. Dan ſal de Palatijn, is 't niet een fraie woning?
My ſtrecken tot een ſtal, 't Rooms raethuis tot mijn troon,
Ick heerſchen Romens wal als Konink ſonder kroon.
Dan ſal ick noch de geeſt mijns broeders kunnen leeren;
Hoe dwaſen zijn bequaem om veiligh te regeeren,
En dat de grootſte geeſt vaek eer ſijn ſterfdagh oogt,
Dan ſich in ſtaet gevoert ſoo hoogh een dwaes ſich hoogt.
Dan, droomd' ick, ſou geen Vorſt de Roomſe ſcepter dragen;
Maer ick als Vorſt ontſien ons Rooms gemeen behagen.
Ach! wanneer komt de dagh van mijn verheven naem,
Dat d'aerde wagen ſal van Brutus dwaſe faem!
Sext. Vermakelijke ſot!
Brut. Dan ſal ick 't Hof vermaken,
En meeſter zijn by 't volk van burgerlijke ſaken.
Sext. Nu loopt mijn lof ten eind nu men mijn eer ontdraegt,
En als ick ben in 't heir mijn achtbaerheit belaegt.
Brut. Dat ſal ick weſen, en dan ſal mijn lof eerſt ſtijgen,
Als 'k hooger als de Vorſt mijn luiſter dus ſal krijgen,

En

En 't Koninklijk gesagh de trotsen adelaer
Doen speuren, wie ick ben, en wie 'k veur henen waer.
Dan sal ick....
Sext. Dwase swijgt. breekt af uw geckernyen.
Brut. „ De tijt is noch niet rijp. verberg mijn veinseryen
„ O Hemel, gunn' dat hy de waerheit wert gewaer.
Coll. Na 't leger weer te rugh. de paerden staen vast klaer.

III. TOONEEL.

Brutus. Valerius by komende.

Val. UW veinsery gaet wel. 't is loffelijk bestoken.
Brut. Ick sal na't leger treên. soo werden wy gewroken.
Gaet gy na 't Hof en boots mijn rol veursichtigh na.
Veinst veur de Koningin. de loose Tullia
Bedrieght met listigheit. de Slot-voogt poogt te winnen.
Leght wapen aen een kant, en pleegt de wraek met sinnen.

IV. TOONEEL.

Brutus. Sextus. Porcia.

Sext. MAekt slechts de paerden reet. ick volg u, Brutus ga.
Brut. Wy wachten tot gy komt, en trekt na Ardea.

V. TOONEEL.

Sextus. Porcia. Dienaer met een toorts.

Sext. TOont nu de Prins een dienst, noit trof ick tijt bequamer.
Vat, Porcia, dit aen, en voert my in haer kamer,
Of geeft de sleutel, soo stelt gy u minst in 't oogh.
Nu speur ick, of geen Prins verwinnen sal haer hoogh

En edele gemoedt. reikt my de toorts in handen
Myn dienaer ſchuilt u in de ſchaduw der waranden,
En ooght, of yemant op de hoef ons ook belaegt.
't Is ſtil. de vogel ruſt. men ſlaept. eer 't morgen daegt,
Koelt ſich myn hoonen in myns hoonders Gemalinne.
Dier, ſweer ick, ſal hem ſtaen de roem van't wedſpel winne.
Porc. Wat wil de Prins?
Sext. Myn eer deur ſmeken, of gewelt,
Herhalen op ſyn bed, terwyl hy legt te velt.
Porc. Vergeefs gewelt gepleegt, waer deugt betoont de krachten
Van d'eerbre ziel, die eer ſou in haer doot vernachten,
Dan luiſtren na uw tong, of deur gewelt te doen
Sich buigen, eerder zou ſy na uw degen woên,
En bluſſchen 't toortslicht uit in haer oplopentheden.
Ick ken Lucretia dry jaren is 't geleden,
Dat ſy haer eerſte min betoond' aen Collatijn.
En die licht d'eenigſte ſal van haer leven zyn.
Sext. Noch zie ick kans deur liſt d'afkerige te winnen;
Indienſe ſneuvlen wil, eer dan een nacht myn minnen
Gewilligh toeſtaen, dat 'k myn hoon en liefde laef
Deur byſlaep, ſweer ick haer te moorden met een ſlaef,
Gelegen in haer arm om dus haer eer te roven.
Wie ſal dan op 't Rooms hof haer eerbaerheit geloven?
Porc. Gehoonde Prins, ſie toe en veur u wien gy hoont.
't Is 't edelſte gemoed, wiens weerga ſich niet toont
Op 't Koninklijke hof, wiens vader waekt te Romen,
Als Stadvoogt van de wal, des wert het hoogh genomen,
Indien 't is mooglijk, laet dit ſchennis niet geſchiên.
Sext. Dat 't niet is mogelijk ſult gy ſoo aenſtonts ſien.

VII. TOO-

VII. TOONEEL.

Porcia.

GEnote gout ick ſchroom nu veur de kroon van Romen.
Wat weenen hoor ick gints my nadren deur de bomen?
Wie waert hier op de hoef? veurſeker 'k ben bedeeſt.
Is 't Collatijn haer lief, of ſchynſel van ſyn geeſt?
't Is, na ick ſpeur, de wraek met toortslicht in haer handen;
Wiens aenſicht ſchynt vermomt te ſchuilen in waranden.

VIII. TOONEEL.

Brutus met een toorts.

WAer is dit weenen, 't geen ick hoor ſoo yſſelijk?
Is 't weer myns broeders geeſt belaên met Romens rijk?
Waer blyft de Prins ſoo lang, ick moet deur alle hoeken,
Licht pleegt hy weer yet quaets, de ſoon des dwinglants ſoeken.
Wat wil dit weenen? daer wert ymant kracht gedaen.
Licht breekt een ſchelmſtuk uit wanneer de dag komt aen.

IX. TOONEEL.

Porcia. Dienaer.

Porc. OCh! Dienaer. 'k ſchrôom de dagh, die morgen dreigt te dagen.
Dien. Wat doet hier Brutus ſou hy ook Tarquyn belagen?
Porc. Indien de hemel ſwygt haer ſmadigh ongeval,
Ick vrees dat vogel, of ſy ſelf 't ontdecken ſal.

X. TOO-

IX. TOONEEL.

Sextus. Lucretia. Porcia. Dienaer.

Sext. LEght daer wanſchapen toorts. na 't leger nu getogen.
Lucr. Waer is de ſchelm daer met mijn eerbaerheit gevlogen?
Seght ons hoe Sextus quam by nacht in mijn vertrek,
En waerom dat gy lang ſtont met hem in geſprek?
Porc. Om 't opſet af te raên van ſijn oploopentheden.
Lucr. Loop heen, wijl ick u ſchuw en laet my wat in vreden.
De Slot-voogt hael uit ſtadt, en ſorg dat men een brief
Van ſchielijk' overkomſt vervaerdigt aen mijn lief.

X. TOONEEL.

Lucretia.

BEn ick niet meer die vrou die op de tong der volken
Deur 't moedigh Romen wiert geheſt tot aen de wolken,
Gelijk een ſtar vol glans, diemen aen 't ſchittren ſiet?
Neen. 'k ben een ſtarr' gelijk, die uit haer hemel ſchiet,
Of eer een ſchaduw van een ſtarr' die ſchijnt te ſinken
Na d'afgront, en niet meer mach aen 't gewelfſel blinken.
Soo verr' is 't nu met my hier op mijn hoef, die in
Het bloeien van mijn lent verveelt deur 't hofgeſin,
Trok eenſaem om de roos, en lelyen in 't krieken
Veur 't vallen van de dau, de geur van 't lant te rieken,
En opgaen van de bloem, en toeſlaen vroeg en laet,
De nachtegael te moed trat veur de dageraet,
Verneſtelden in 't neſt, de lewerik dee ſpringen,
Dat ſy de nachtegael te berſten ſcheen te ſingen,
En alle hoeven om Collatiens geneugt,
Mijn lieffelijk geſteur uitjilipten met vreugt.

Hoe dier ſtaet my de roos en 't geurigh lant beſoeken,
Der nachtegalen ſang, die wy van dees uur vloeken,
Mits ick haer dagelijks 't aennaken hebb' gebracht
Des lichts, dat niemant ſpied' het nesje, waer de nacht
'T Onnoſel diertje bergt datmen het niet ſou ſtoren.
Ondankbaer pluimgediert, dat g'u niet eens liet horen,
Toen Sextus met een toorts u ſtoorde midden in
De ſtilte van de nacht, de vlek van 't hofgeſin
Viel op myn ruſtkoets neer; maer wat mach ick 't u wijten
Onnoſelen? dat gy niet neder quam te ſmijten,
Geſuſter van Apol, een blixem van de nacht
Op die onſael'ge Prins, die my rand' aen met kracht.
Wat helpt het jammren, daer de roos ree afgevallen
Legt eer de middag ſtijgt, dus ook myn glory brallen,
Eer 't leven op zyn beſt myn lente had geſmaekt,
Heeft my de herfſt alree een weduw-vrou gemaekt,
By 't leven van myn lief; ſou hem een boeſem locken,
Daer Sextus in viel, en met d'eer is uitgetrocken?
'T Zy verr' van die gedacht. des dient 'er raet gepleegt,
Hoe ick my draeg' in 't feyt. verkrachte overweegt,
Quam Collatijn u veur, en als veurheen te lieven,
Sou niet een indruk in uw tedre herſen grieven
Inbeelding, dat hy was u ſtille ſwygend moe,
Schoon dat ſyn liefde lijkt daer 't edelmoedigh toe?
Toont edelmoedige, eer uw helt niet aen te bieden
Een eerelooſe ſchoot, dan datge ſou deur 't vlieden
Gehoont zyn van ſyn min, en trouws oprechtigheit,
Dat meer my knagen ſou, dan 't Prinſelijke feit.
Kan 't ſchelmſcher zyn bedacht, verkrachten! te verkrachten,
Een vrou, en op haer Hoef alleen, een hoog geachten,
Vermaegſchapt aen de kroon, die hem haer dis aen bied,
Lucretia! is 't droom? och! neen 't is waer geſchied.

Hoe ſal uw vader, en hoe Collatijn ophoren?
Ick legh hunn' in de hant 't oprechtigh hert te voren,
Dat elk mijn onſchult oogt, en ſtort 't beledigt bloedt,
Dan hebb' ick in myn doot ten halven uitgewoedt.
Dan ſal noch in myn geeſt myn wraek deur Romen waren;
En met 't bebloede lijk deur alle ſtraten varen,
Dus toonen Sextus ſchult. Ach! naem, die my verdriet
Te heugen. ſacht. is 't ſpook? oogh ick daer Sextus niet
Noch waren met ſyn toorts, waer mee hy my dorſt nake?

XII. TOONEEL.

Brutus. Lucretia.

Brut. 'k Ben Brutus broeders geeſt, en waer hier om ſijn wrake,
Onſael'ge Tullia.
Lucr. Och! geeſt gy zyt verdwaelt.
Brut. 'k Ben Brutus ſelf Mevrou. zyt gy noch ſoo verſtaelt,
Dat gy de nek my keert, oprecht in minnevlagen?
U ſweer ick na uw doot noch trouwe min te dragen.
Wy ſoeken hier de Prins die men in 't leger wacht.
Lucr. „Ach! is't al kenbaer, dat de ſchelm my heeft verkracht?
Wie ſeid u Brutus dat de Prins my heeft beſlapen?
Brut. Beledigt adelhuis ſoo ſtort ter neer uw wapen.
Lucretia! gy droomt dat ſweer ick kan niet ſyn.
Lucr. Soo ſegt het dan niet voort, bedriegt gy my deur ſchyn?
Brut. Mevrou, ick moet u eens myn hart te veuren leggen.
Gy liet veur heen deur my uw liefde noit geſeggen.
Ick minde, die my ſcheen te haten om myn min.
Hoe lagh afkerigheit ſoo diep doch in uw ſin?
Een ander kon u wel ick nimmer u vermaken:
Een ander ſoog de dauw van uw bemindens kaken:
Een ander kuſt' uw lip, gy waert my ſchuw, ach! eêl

Gemoed,

Gemoed, een ander dee u nimmer yet te veel:
Was dat myn plomperts ſchult, dat gy ging 's avonts wandelen
Spanceren deur 't geboomt', en liet u heimlyk handelen?
Lucr. Swygt ſchelm, waert gy geen dwaes, ick klaegde 't Collatyn.
Brut. Ick ben geen dwaes Mevrou, maer wyſer dan ick ſchyn.
'k Moet myn rampſaligheên eens veur u openbaren.
'sNachts komt myns broeders geeſt deur myn gedachten waren,
Met weenen en geſucht my ſtoren in de ruſt.
Begeeſt u tot myn wraek, hebt gy geen wrekens luſt,
Onſinnige Romein? dan rinkelen ſyn beenen,
En ſchenkelen, ſoo naer en yſlijk tegens eenen
Behangen met het kleet eens ſchaduws, 't geen my ſtoort,
En veur komt in gedacht, als of hy niet vermoort
Noch was in leven, en trat uit de Raet van Romen.
Dit jaegt my gints en weer, 'k ben nergens ſonder ſchromen,
Des voer ick ſtaeg een toorts, om veur en achterwaert
Te ſien, en als ick lach dan ben ick 't meeſt vervaert,
En als ick 't minſte ſchyn, dan voel ick 't meeſte knagen,
En als ick 't meeſte knaeg, dan port hy my tot lagen
Te leggen op de kroon. de plagen dien ick ly,
Syn ſwaerder, dan Oreſt' om moeder moordery.
Ter rechter uur, Mevrou, heeft 't lot u my onthouwen.
Recht had de hemel dat ſy tegen hiel ons trouwen.
De ramp is nu te groot die my dit hert deurknaegt,
En toon ick dat ick 't voel, 'k wert van Tarquyn belaegt.
'k Moet ſlapend' wacker zyn, en voelend' niet gevoelen,
Wel lieven, maer bedekt, om eens myn wraek te koelen.
Lucr. Hoe heeft de dwaes verſtant?
Brut. 't Is loutre veinſery.
Toen ick u daeglijxs quam dus in uw wooning by,
Wierd' ick pas eens onthaelt, dit ſloeg my in myn herſen,
Te hooren 't Ridderſchap op Brutus liefde ſcherſen,

Al waer ick u niet waert, ô prael van Romens Rijk,
Noch acht ick my verplicht te wreken 't ongelijk,
Dat u oit over komt. kost gy myn hert deur ſpieden,
Soo diep, als 't wert geknaegt deur liefdens hevig ſieden,
Dan wiſt gy recht, wie datg' in Brutus veur u had.
Verſlijtme, ſoo ick daegs moet wandelen deur ſtad
Veur een gehoonde dwaes. de liefde heeft de krachten
Dat ſy ſomwijle kan belagen de gedachten,
En oogen 't oogh des ziels; maer 'k ken my daer van vry.
Of ick nu gekken d'u mijn edle veinſery:
Ga openbaren, ſult gy kunnen 't wel verbergen?
Lucr. O Hemel moet men my hier noch veur oogen tergen?
Brut. De liefde doet u kracht, die u dees drift dee aen,
Mevrou, is niet meer hier, maer na 't Rooms heir gegaen,
Ick weet waerom g' u knaegt, ick ken al uw gedachten,
Dat u Tarquijn bekoort, en baert ruſt'loſe nachten.
Lucr. Soo weet de dwaes alree 't geen ick verbergen wou
Tot dat mijn lief quam hier?
Brut. Ick ken d' oprechte trou.
Ick weet dat gy bemint beſtendigh, dat d' onluſten,
Die u bemachtigen niet laten immer ruſten.
't Is Collatijn, die u dus diep in 't herte legt.
Ick liet uw lief geſont in 't hevigſt van 't gevegt
Veur Ardea, ſigh als een dappre Hector dragen,
Schoon wy van Turnus ſtad ſijn moedigh afgeſlagen,
De Prinſe ſtandert-vaen deur 's vyants arm geſwint
Bleef achter, hy is noch behouden, die u mint.
Lucr. Wie meentge Collatijn, of Sextus, wie van beiden?
Brut. Die u de waerſte was, ontluſte na ons ſcheiden,
En maekt' onruſtigh in de liefdens dwinglandy,
Tarquijn.
Lucr. Soo ſijnſe bei genaemt. is't boertery?

Ick

Brut. Ick meen die u te nacht heeft in uw arm gelegen,
En dromend' u ontruſt', en uw onthael verkregen;
Ick meen uw echte lief, en 't was u blaem gedaen,
Indien ick anders dacht dan gy ſtaeg leeft Diaen.
Kan ick u een'ge dienſt in 't Roomſe leger plegen?
Lucr. Neen Brutus trekt van hier mijn lief is onderwegen.
Brut. Hoe onderwegen? daer hy pas is weg getreên?
Nu merk ick, wat gy na ſijn afſcheit hebt geleen,
De Grootſte quellingen. Hoe wil ſy veur hem klagen.

XIII. TOONEEL.

Lucretia.

MY dunkt, dat elck ree weet mijn ſchendig' eer ontdragen.
O overtuigt gemoet, 't geen in quaetplegers woont.
Dat komt uit 't wed-ſpel dat wy werden dus gehoont.
Leght af uw prael gewaet verkrachte Roomſe-vrouwe,
Beſpat dit kleet met bloet tot teiken van berouwe;
Al hebb' ick niet miſdaen, mishandelt van Tarquijn,
Noch ben ick meer ontſtelt, dan die hantdadig ſijn.
Toont edelmoedige, dat gy veur Sextus degen
Niet eens ſchroomhartigh waert, maer ſtont in 't feit verlegen,
Wijl hy ſwoer met een ſlaef te ſlachten u ter neer.
Toont nu dat 't leven wijkt veur 't kracht doen van uw eer.

HET TWEEDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

Speelt in 's Koninks Hof-portalen.

Tullia. Sp. Lucretius. Lijfwacht.

Tull. IS 't Koninklijke heir geslagen! op uw hoeden.
Omsichtigh spoor ons op het hooft in 't burgerwoeden,
Lucretius, de Stad en 't Kapitool vertrout.
Wat een arglistige heeft sigh soo trots verstout,
Nu 't Roomse leger in Tuskanen legt! wy vresen,
En weten niet veur wien, sou 't ook Valerius wesen?
Sp. Lucr. Dat heeft bedunken in, wen hy by 't volk gemint,
Het hart der burgren trekt, en by de Raet besint,
Als Brutus broeder maekt ontsaghlijk sich te Romen.
Licht is de wraek ter been op 's vaders lijk gekomen.
Tull. Soo legt hem lagen, die licht lagen legt de kroon,
En toont u, Slot-voogt, trou veur 't vallen van mijn troon.
Soekt wiens gedachten gaen op soo een schelmstuk peinsen,
En hoe men 't heeft in 't sin met wapen, of met veinsen,
Of met oproerigers; maekt dat 't ons kenbaer raekt.
Gints komt Valerius. hoort wat hy smeet. gewaekt
Romeinse Slotvoogt. 'k sie nu opentlijk hunn' lagen,
Nu 't leger legt te velt lijkt elk een kans te wagen
Op ons gevreest ontsagh. licht werdenwe bemacht,
Deur loose veinsigers in mogentheit verkracht.

II. TOO-

II. TOONEEL.

Sp. Lucretius. Valerius.

Val. ONtſaggelijke ſtad veur Tybers nabuur ſteden,
Rijk Romen ſtaeg gewoon in wapens achtbaerheden
Te groeien, van de Goôn gegrontveſt Room'lus troon,
Hoe doet een nederlaeg nu waggelen uw kroon!
De burger op de Mart om ſchatting' is aen 't woede.
De Raed wil dat ons heir na Romen wendt; s'is moede
De Tuſciſch' oorlogh, waer d'aloude mogentheit
Van Vorſt Quirinus rijk haer hooft ſtoot. duldloos feyt!
De Konink weigert om met 't leger op te breke
Veur hy ſich van de hoon en Romẽns neerlaeg wreke;
Dit baert misnoegen by de Vaderen, de laſt
Des oorloghs by 't gemeen, 't geen 's Koninks hof verbraſt,
En brengt in 't leger deur, 't geen wy veur 't leger gaven.
Wy moeten met de ploeg ons' akkeren als ſlaven
Omwroeten, volgt'er 's jaers uit mild gewas, wat loon
Ons koren is veur 't heir, ons inkomſt veur de kroon.
De Konink ſtormt vergeefs op Ardeâs weerbre wallen,
Des ſpeld' ick ſal de kroon met deſe neerlaeg vallen.
Sp. Lucr. Siet veur u wat gy ſpreekt, gy zyt by 't hof verdacht
Valerius, de Vorſtin ſlaet acht op 't geen gy tracht.
Val. Hebb' ick geen reden nu myn vaders lijk te wreken,
En veur 't vermoorde tal der Vaderen te ſpreken
Deur Koninks bijl onthalſt, en 't gruwel vaek gehoort
Weer op te knagen van Vorſt Tullius Koninksmoort,
En Brutus ſchrandre broêr in 's ſtadsboeks edle blaren
Als Numa, in de wet van de Romein ervaren
Noch te beſchreien, die met een vernuft en geeſt,
De vrydom dien hy ſocht, en ſchoeid' op d'eerſte leeſt,
Beſtierf,

Bestierf, ons prentend' in; hoe men deur burgerheren
Kan Romen sonder vorst wel onder een regeeren.
Waerom hier dus t'ontsien een bose Corinthier,
Tarquijn de Trotse, en sijn wetteloos bestier?

Sp.Lucr. Om dat hy Konink is.

Val. Nu sal hy geen dry dagen
De kroon van Romulus in Romens wallen dragen,
De Raet wert meer en meer misnoegt, soo 't heir niet keert
Na Romen, 't geen in storm is schaeloos afgeweert.
De beul van Tullius, en Brutus broeder moorder,
d'Onthalser van de Raet, te Romen ruste stoorder,
Uit mergeler van 't Rijk, die onse standertvaen
Ter slachtbank voerde, siet sijn kroon nu ondergaen,
Gelukt de kans. de dagh is reet om aen te randen
De Vorstelijke Troon en 't hof der dwingelanden.

Sp.Lucr. Wacht soo lang, dat ick eerst mijn slotbewin legh af,
En sleutel van de poort die my de Konink gaf.

III. TOONEEL.

Sp. Lucretius. Tullia. Titus. Aruns. Porcia. Lijfwacht.

Sp.Lucr. MEN staet ons na de kroon, nu 't heir in nederlagen
Veur Ardea, Vorstin, de Vorst is afgeslagen.
Ontslaet mijn oude dagh van 't lastigh slot bewin,
Neemt weer de sleutel aen van Romen, Koningin.
Ick geefme na de hoef om voorts in eensaemheden
Mijn levens einde met Lucretia te besteden,
Mijn kint, en glans van 't huis veur 't naken van de nacht,
Of vallen van uw kroon.

Porc. Lucretia is verkracht.

Sp. Lucr. Wie meld dit? Goôn! verkracht! mijn telg! wat treft mijn ooren

Weer

Weer veur een onheil? ik werd' ſinneloos van 't horen.
Een tweede ſtorm ſtormt op eer d'eerſten is veur by.
Treur Romen, de glans heeft uit der joffer ry.
Ween ſtarren. ſon verteer uw vier, en glinſter-mane,
Geſuſter van Apol ontferm u myn Diane,
Verklee uw glans in rouw, en baer op 't ongeval
Een gruwel, die de kroon van Romen heugen ſal.
Mijn kint Lucretia, die drymael ſeven jaren
My hebt vermaekt, verkracht! en jong was ree ontvaren
De wulpſe dwinglandy der tochten; hoffe bloem
Te Romen, heeft een ſchelm, ha lot! verkracht mijn roem?
Wie dorſt ſigh in de ſchoot der ſuiverheden baden?
Affetſel van mijn leen, in eerbaerheden ſchaden
Lucretia? verkracht! van eer en glans ontbloot
Sy my deur 't nydigh lot. ſegh ons, wie doch beſloot
Dit feit?
Tull. Bezadigt u.
Sp.Lucr. Wie derft ſijn vingren, handen
Soo dertel aen het vuir van 's werelts kuisheit branden?
En d'edelmoedigſte verkrachten op haer bed,
Daer ſy was op de hoef in eenſaemheit, wie ſet
Sijn poten op de plaets, waer Collatijn, haer waerde,
De deugt ſagh pralen, als de Son dook onder d' aerde,
De luiſter van de nacht, waer deur mijn glory wies,
Geooreloofde min haer lief deur d'adren blies?
Fy! onderdachte hoon, licht ſpruit dit uit hunn' wedden.
By dit rapier, ick ſweer haer in dees ramp te redden,
En niet geruſt te ſijn veur die haer glans ontrooft,
Syn leven derven ſal en ſchencken haer ſyn hooft.
Porc. So 't uitkomt, mocht de kroon van 't rijk wel aenſtoot lijên.

IV. TOONEEL.

Brutus lachende in haer reden. Valerius.

HOor kluchten, en in 't heir gebeurde boerterijen.
Toen 't leger in de ſtorm veur Ardea ter vlugh
Van Perſeus moeder-ſtad met neerlaeg toog te rugh,
Wiert in Prins Sextus tent een wedſpel veurgeſlagen;
Wie d'Eerbaerſte ſigh droeg der Koninklijke magen.
De Prins had wakker ons, by 't ront gaen van een kroes,
Beſchonken ſchoontjes elk met een gewiſſe roes
Van 't eêl Falerne ſap, de wijn maekt ons aen 't mallen,
Wiens gemalinn' op 't hof de kuiſte ſou bevallen.
In 't kort. den adel ſagh ſigh met een horen-kroon
Op een na al gekroont. dit wedſpel ſtaet hunn' ſchoon.
Tull. Noit ſagh ick Prinſen een vermakelijker dwaſe.
Brut. Hoor hoe 't ſigh voorts toedroeg. wy quamenſe verbaſe.
De Prins vondt ſelf Mevrou, ſijn brave gemalin,
Met and'ren braſſen, en Lucretia by 't geſpin;
Dus kreeg 'k een loutre gront om met uw hof te ſcherſen
De Roomſchen adel drong de ſmaetheit in hunn' herſen,
Dat Collatijn alleen moght roemen op de ſijn,
En niemant kuis meer viel aen 't hof van Vorſt Tarquijn,
En daer mee 't ſpel was uit. toen dachtme dat van binnen,
De vreugt mijn hart ontſtak, dat 'k haer alleen ſag winnen
Op 't Ridderlijk gewed de lof der vrouwe-ſtoet:
Ook rees de liefden weer van outs in mijn gemoet.
Mijn plompheit, loof ick, dee dat haer afkeerigheden
Met Brutus lachten, en niet achten al mijn eden.
Noch bolde ſtaeg mijn hart Lucretiâs eer en lof,
Dat ſy de kuiſte was alleen van Romens hof;

Dit,

Dit, Vader van dat beelt, vernoegde mijn gepeinſen.
Sp.Lucr. Rampſalige!
Brut. „Ga voort mijn edelmoedigh veinſen.
Dus gong het eind'lijk voort, ſijn Prinſelijk gemoet
Deur 't wedſpel hoogh gehoont, dat Collatijn de voet
Gaf van beledeging, greep na 't rapier in toren,
En ſwoer dat Romen ſou van 't Ridders wedden horen.
Hier op trat elk na 't heir, en daer mee ſcheen 't gedaen.
Ick quam, als dwaſen doen, haer lachend' achter aen.
Mit breekt de daegraet deur. Lucretia aen 't woede
Speurd' ick alleen 't geboomt deurwaren droef en moede
Om 't Prinſelijk gehoon, en aen haer lindelaen
Haer klachten ſtorten dat hy was na 't heir gegaen;
Wiens min haer knagen dee in 't eenſaem buiten leven
Op 't groen Collatien.
Porc. s'Heeft Collatijn beſchreven.
Sp.Lucr. Wat dubbel ongeval gebeurt mijn oude dagh!
Brut. Juiſt op de ſelfde ſtont hoord' ick in 't bos gewagh.
Mijn broederlijke geeſt ſpleet met een ſucht de gronden
Van 't bloedigh aertrijk, en vertoonde my de wonden
Van ſijn gekerſt geraemt, en ſucht om moorders wraek;
Hoe meer hy ſucht, hoe meer ick ſchijn, dat 'k my vermaek.
Ick leerd' uit broeders doot, dat dwaſen vaek, en lomen
De langſte leven, en meeſt in regeeringh komen;
Des koos ick dwaesheit uit om na de Vorſt Tarquijn,
Op Romulus geſagh de burgerheer te ſijn.
Tull. Geneugelijke ſot, waer gaet hy ſigh mee vlyen?

V. TOONEEL.

Brutus. Valerius.

Brut. BLoetdorſtige beulin, 't zyn niet dan veinſeryen,
Gemunt op Romens kroon. Valeer, s'is wegh gegaen.
Val. Uw veinſen toont verſtant. hoe legtmen 't verder aen?
De Slot-voogt blijft de Vorſt getrou, en onbeſproken.

VI. TOONEEL.

Sp. Lucretius ſchielijk invallende.

NU met gelijke macht ons van die ſchelm gewroken.
Gehoonde Heeren, kom, verſelme na myn graf,
De hoef. Lucretia, myn telg (ô al te ſtraf
Beſluit der helſe goon!) is in haer jonge jaren
Verkracht.
Brut. „Is 't waer? wat komt myn veinſery weervaren!
Sp. Lucr. Ick ſweer u 't feit is waer.
Brut. Dan heeft de Prins 't gedaen.
Sp. Lucr. Voort na de hoef Valeer. dat wy 't uit haer verſtaen.

VII. TOONEEL.

Brutus.

ALweer een arger ramp. teelt Prinſen in uw lande,
En geeft uw vrydom ſtad van Romulus te pande
Aen jongers, die gelijk de dwingelant Tarquyn
Syn vrouweſchenders, en ſoo boos als vader zyn.
Ons Vorſtlijk Adelhuis ſal ick de wiek nu ſnoeien,
Lucretia te geval en Romens hof uitroeien.

VII. TOO-

VIII. TOONEEL.

Titus. Tullia. Aruns. Brutus. Lijfwacht.

Tit. DEes brief raept' ick in't hof gestroit. sy hout verraet.
Tull. Laet sien. 't lijkt Brutus hant. 'k schroom dat de dwaes nu staet
De Konink na de kroon, om 't hof uit stad te dryven.
Brut. Kon ick soo met dees hant en plompe vingren schryven,
Ick prente d'eerbaerheit Lucrety' in albast.
Pas hadmen op de hoef Collatien gebrast.
't Was nacht. de Son dook weg, en quam met bloed'gestralen,
Dit droomd' ick op haer hoef, veur 't rijk van Romen dalen,
In 't Oosten, rees weer op in 't West, d'onrechte wegh.
Prins Sextus queet, Vorstin, sich loflijk in 't beleg,
Noch loffelijker sal het schaet'ren op de tongen,
Dat hy Lucretia haer luister heeft ontwrongen.
Tull. Dit baert my duisent schroom. Lucretia, verkracht!
Brut. 't Was noodigh. lang heb ick op soo een dagh gewacht.
Tit. Myn broederlijke hoon en liefde heeft 't bedreven.
Aruns. Wat indruk sal dat in de Roomsch' oproerders geven?
Tull. Lucretia verkracht baert 't hof licht swarigheên.
Brut. „ Myn eer gewesen lief, en broeders doot met een
„ Sal ick soo wreken. wie heeft dese brief versonnen?
Kon ick soo schryven, Goôn! ick sagh van my gewonnen
De gulde schryf-lof, en in 's lants history faem
De wakkre schranderheit gemelt van Brutus naem,
Als ick de volkeren van Romen sal regeeren.
Tull. Men spreekt vaek gekkende de waerheit.
Brut. 'k Sal 't u leeren
Romeinse Prinsen, hoe dat een vergeten man,
Of dwaes op 't kussen raekt deur veinseryen. span
Uw hersen in om 't volk van Romen te behagen,

De Raet ſmeert na de mont, en pleegt pluim-ſtrijkers lagen.
Wie machtigh is ontſiet, ſoo raekt gy machtiger
Dan Romens Vorſt, ick ben te plomp' een veinſiger,
Des, ſchroom ick, noit bequaem een hoveling te worden:
Toen broeder driftiger tot meerder ſtaet ſigh porden
Te heffen in 't Rooms hof, waer hy ſijn ſtraf ontfing,
Wierd hoofdeloos gemaekt in 't plaets van hoveling.
Brutus ſchielijk binnen.
Tull. Ick ſchroom, 't is veinſery. Soo men ſijn reen gaet ſiften,
Sy ſmaken hier en daer na broeders ſchrandre ſchriften.
Uit 't heir de Vorſt ontboôn, eer 's Rijxsverraet op daegt,
En op den inhout van dees brief ſijn hof belaegt.
Den aenſlagh ſchynt beſtemt. trouloos' oproerigheden!
Wat dartmen nu Tarquijn te velt legt Romen ſmeden?

IX. TOONEEL.

Brutus.

DE val des dwingelants deur broeders-wraek belaen
Om 't omgebrachte lijk. gints komt ſyn ſchim weer aen.
Geeſt. Geveinsde meer als dwaes, en over-dubble ſchandre,
Vaert voort de dwinglandy in vrydom te verandre.
Gy ſpeurt, hoe ſwaer 't my viel 't geen gy neemt maklijk veur
Deur dappre veinſery; en hoort my lijfloos deur
Ons hof en raethuis, als een Hector ſuchtend, waren.
Myn benen kleppen wraek, hoe druipen noch myn hairen
Van haer geronnen bloet deur dwinglants byl geſtort.
'k Ben Brutus, Brutus broer, wien 't lot beſchoren wort
Van eerſte burgerheer, laet niet 's Ryxs nootlot ſteken
Deur ſloffigheit. Vaer voort u van myn doot te wreken,
Lucretia verkracht deur Sextus geeft u kans.
Pleegt wrack, en ſtraft die ons beledigden in glans.

Begeeſt

Begeeft u na haer hoef, ſtaekt daer uw veinſeryen.
't Sal by de Raet wel gaen. wil Romen nu bevryen.
Val nu Tarquyn te loos. myn wraek baent u de wegh,
Nu dat de dwingelant ſyn hooft ſtoot in 't belegh.
Brut. Hoe dut ick, of is 't droom? op Romers, op de wallen.

X. TOONEEL.

Tullia. Titus. Aruns. Hovelingen. Lijfwacht. Brutus.

Hov. WAer is 't te doen Vorſtin?
Tull. 't Lijkt dat de kroon wil vallen.
Daer ſpeur ick weer de dwaes, die 't hof dit onheil broeit.
Brut. „Veur 't laetſte noch geveinſt. wat jaegt u dus vermoeit
Vorſtin der volken uit uw ſlaepzael? zyn 't gedachten
Datmen Lucretia, ſy was ſulxs waert, verkrachten,
Of Romens oproer, 't geen de Mart ſet overend,
Of nederlage die ons komt uit 's Koninks tent?
Wat hout u in alarm geſtadigh, ſchrik van Romen
Wie ſchriktge? my! laet af veur ſchaduwen te ſchromen.
Tull. Wat meer als ſchaduw die ſtaeg hier in 't duiſter waert.
Hoe hebb' ick 't Brutus?
Brut. „Nu moet 'k lacchen. glans gebaert
„Uit Tullius lenden, en in Romen als een heilig
„Gevierde vrou, leeſt gy beangſt in 't hof niet veilig?
„O knaging van een ziel in een onruſt gemoed!
't Is Brutus, dien gy ſiet op 't broederlijke bloed,
En ſyn beledigde eer aen 't mymeren geſlagen.
Sagh gy ſyn geeſt daer niet, die my waert alle dagen
Veur oogen? hoort gy niet hem ſuchten wraek deur 't hof,
Deur 's Koninks wil gedoot, ick hoor hem: „ſchoon hy ſtof
„Gaf u te honen, 'k moet ontſaggelijk' u eeren
„Uw handen kuſſen, en my knielende verneeren

„Veur

„ Veur myn onſaelig' oom, Rooms Konink, en de wraek
„ Haer eiſch ontſeggen, mits 'k in leven ſchep vermaek.
Tull. Wat meer dan dommeling ick ſchroom 't ſijn veinſerijen.
Brut. „'t Wil, Goôn, hier haperen wat ſpreektſe van ter zijen?
Daer is mijn kling, deurſtoot dees boeſem, dat mijn hert
U klaer veur oogen blijkt, hoe het beledigt wert.
Tull. Schoon ick uw hert beſagh, noch ſouden de gepeinſen
My blaſen in, dat al uw domgetier is veinſen.
Rampſalige! waer om niet uitterlijk getoont,
Als broeder uw vernuft? de miſſlagh is verſchoont?
Hebt gy dees brief verdicht de Konink te verraden?
Beken, bekentenis ſal ſpueren mijn genaden.
Ontdektme, wie gy ſijt of dwaes, of dwaes in ſchijn?
Tit. Seght, wie de kroon-verraers van 't hof te Romen ſijn?
Brut. Ick, Koningin, is nu de misdaet my vergeven?
Tull. Hebt gy dit ſchrift geſtroit?
Brut, Ia.
Tull. Soo 's verbeurt uw leven:
Brut. 't Is boertery.
Hov. Vorſtin, ai! ſteur u aen geen ſot.
Tull. O Romen, 't ſchijnt dat elk nu met de Konink ſpot.
De kroon belaegtmen, doch wie 't is, is quaet te raden.
d'Oproer'ge burger ſchroomt noch ſtraf, noch ongenaden,
Der Raden albedil is meeſter van de wet,
En 't Kapitool, daer 't hof de Raet en wet verſet;
Ons ſporeloos gemeen wil niet meer laſt opbrengen.
Aruns. O dagh! o dagh! waer van 't Rooms nazaet ſal gehengen.
Tull. Waer ſchuilt Valeer, en waer de ſlotvoogt?
Tit. Op de hoef.
Hov. Collatien gy baert licht Romens kroon een groef.
Verkrachte ſchoonheit deur de Prins oplopentheden,
Licht werkt uw Treuſpel 't rijk meer twiſt gedtocht, dan vreden.

XI. TOONEEL.

Brutus. Titus. Aruns.

HOor Prinſen, ſonen van de Roomſe Vorſt Tarquijn.
't Orakel, 't geen gy vroeg, wie hier ſou Konink ſijn,
Te Delfos, na de doot uws vaders ſal u miſſen.
Ick ben die dwaſe, die in ſtaets geheimeniſſen
Mijn duffe geeſten wett' om meeſter van uw ſtad,
En burgerry te ſijn, en erfvoogt van uw ſchat,
En Vaderlijkekroon, ſchoon ick ſe noit ſal torſen:
't Out recht der volkren eiſcht nu 't harnas aen te ſchorſen,
Mijn broederlijke lijk te wreken aen de Vorſt,
Uw Vader, die ſijn kroon met vaders bloet bemorſt.
Lang lagh de vrydom, die 'k heb veur in ſijn gepeinſen.
Seght, dat mijn dwaesgetier ſigh om de Vorſt ging veinſen,
Dat 'k nu ben uitgeveinſt, uw moeder de beulin.
Mijn dwaesheit keert in ernſt, uw kroon my tot gewin.
Loopt ſpruiten van een boel of 'k ſal u voeten maken.
Tit. Geveinsde dwaes, ſiet toe. wie Koningen dart raken
Gekroonde hoofden, volgt uw broeder. eeuw'ge blaem!
Wat ſoekt de ſtaetdrift op de vleugels van de faem
Te torſen u in 't graf? ick ſal u lagen brengen
De Koningin ter oor, en ſie uw bloet haeſt plengen.
Slacht gy uw broer, en ſegt, dat 't Rijk is dwinglandy,
En datmen ſonder Vorſt kan Romen maken vry?
Hier met een ambachtsman ons mogend volk, en heeren
Uit ſlechte burgerlien Quirinus rijk regeeren?
Brut. Ia wulpſe Prinſen, die uw adelrecht niet krygt
Deur wapen maer geboort. myn veinſen vry niet ſwygt.
Lang hebb' ick u vermaekt deur ſtof van boerteryen
Schrijft na de dwankvorſt nu, dat onſe gekkernyen

Hem loeren na ſijn kroon deur broeders wraek; Tarquijn,
Sal niet in Stad, of ick ſal Burgermeeſter ſijn.
De Raet in nederlaeg veur Ardea verlegen,
De burger in de laſt des oorloghs ſchijnt genegen
Tot vrye heeren, die hunn' veurrecht, willekeur,
En Numaâs hantveſt ſlaen in achting. Delfos ſpeur
't Orakel haeſt vervult in my, wiens veinſerye
Op d'aerd' gaf d' eerſte kus de Moeder van ons drye.
Aruns. Noch gaet gy ſo niet deur met Romens rijxskroon, dwaes.

XII. TOONEEL.

Brutus.

VAer voort. ach! hemel ſterkt myn wichtig veurneem, laes!
De hoon is krachtigh, die in wrake t'onderwinden
Sich langer niet gedoogt deur veinſen in te binden.
Bloetdorſtige gedrogt, ſchoon gy zyt my vermaegt,
Ick ſweer, dat gy de kroon nu geen dry dagen draegt.
Tarquyn en Tullia, mits wyſe fel beloeren,
Om 't burgerlijk beſtier te Romen in te voeren.

HET DERDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

Speelt in de ſlaepzael veur haer Ledekant.

Lucretia.

WAer toevenſe? dees pook en boeſem toont ſich reet
Te wiſſen uit myn hert een onverſetlijk leet.
Myn onſchult van 't gepleegd' ſal ſoo myn bloetvergieten
Doen blijken, en myn eer deur ſoo een doot genieten.

II. TOO-

II. TOONEEL.

Sp. Lucretius. Lucretia. Valerius. Porcia.

Sp.Lucr. GEschonden op de hoef! wie hoond' ons dus Diaen?
Verkrachte telg!

Lucr. Ick heb onwilligh vuil misdaen.
Ha! schenner; doch de ziel is even kuis gebleven.
Die, diese was veurheen; des wil my 't feit vergeven,
Gehoonde vader, schult, en geen schult heb ick, dat
Uw naem beledigt wert in 't moedigh Romen. vat
Niet aen dit eerloos lijf uw achtbaer huis onteerster,
Erken niet veur uw kint d'onschuldige boeleerster:
Want of de ziel sich voelt onnoosel sonder smet;
't Geschonden lichaem draegt de schult. 't gesicht van't bedd
Vermaent my 's uchtens 't feit. wil 't schennis wraek verschaffen.
Ick sal het quaet in my, gaet gy de schenner straffen.

III. TOONEEL.

Collatinus. Ridderen.

Coll. DE liefde toont haer kracht in myn eensame lief.
Waer om soo jachtigh ons ontboden met dees brief?
Geeft sy noch tael noch spraek? hoe is 't hier?

Lucr. Hoe sou 't wesen,
Met een oneerbre vrou, ruim twintigh jaer gepresen
In alle roem en deugt, te Romen opgevoet,
Die sich getroffen voelt in 't edele gemoet?
Daer heeft een boofwichts voet te nacht sich derven setten
Op 't ledekant, de schoot van uw gehuwde smetten.
Doch sweer myn schennis wraek...

Coll. Wat schennis lief?
Lucr. te nacht,
Wen gy na 't leger waert ben 'k op uw hoef verkracht.
Coll. Hoor Romers, schelmse en ongehoorde gruwelstukken.
En wie dorst eerbare d'onwil'ge boesem drukken!
Lucretia, klaeg voort.
Lucr. Na 't wedspel, Collatijn,
Wijl gy na 't leger trok, quam hier de Prins Tarquyn
Verselschapt met een knecht, met toors versien en wapen,
Om, wijl ick eensaem lag my veiligh te beslapen,
Een dubbel overspel te baren in een nacht.
De kaers was uitgedompt. de vogel, die met sacht
Dagh-eindend' avont zang de moede son aen 't hygen
Vermaekt', en in haer kim verselde, was aen 't swygen.
De stilte en duisternis gaf elk de schelm een hant.
Dus drong hy met een bloot rapier veur 't ledekant,
Mijn boesem sorgeloos, quam hy in 't slaep ontbloten.
Ontwaekt Lucretia, uw Koninks soon gesproten,
Uit 't stamhuis van Tarquijn siet hier noch dul van hoon;
Dus legt hy af ick ben de naeste tot uw kroon,
En wat ick hier kom doen sal u uw achterdenken
Best melden, weigert niet een Prins, die nu kan krenken
Uw leven, 't geen hy soekt in sijn oplopentheên.
Coll. Hoe ging 't toen voort myn lief? smoort niet dees droeve reên,
Dien ick vervloeke, schoon wy wenschense te hore.
Lucr. De nacht was half gedaen, de dagh die met d'yvore
Dau-vochtig' uchtend koets de dageraet veur spelt
Had noch de rosen niet ont-loken op uw velt.
Waer op hy stouter en van son noch mensch bekeken,
Vlood met myn eer na 't heir. draegt sorge 't feit te wreken.
Ick worstelende met de rover van mijn eer,

Vloog

Vloog Sextus na 't rapier vergeefs. mijn tegenweer
Ontstelde hy deur list, van dus mijn eer te smoren,
Dat hy my met een slaef sou moorden in sijn toren,
En vluchten heimlijk wegh, daer hy noch daegs te veur
Van my wiert op uw hoef onthaelt; een dis vol keur
Van lekkerny geschaft, al wat ons eer kost lyên
Op 't Prinselijk onthael. Bedriegers veinseryen!
Wat was ick onbedacht, wijl 'k u in eensaemheyt,
Sagh, kort na uw vertreck, beswangert met dit feyt
Weer keren, om die u onthaelden eerst 't onteeren?
Gastvrye, 'k dacht geen argh. hoe liet ick my beheeren
Van een vergetelheit, daer ick soo kort te veur
't Verlooren wedspel, Prins, sagh baren uw gesteur?
Daer 't hooge woort quam uit, gy sult u't spel beklagen.
De winst bekomt u dier, toen swoer hy my dees lagen.

Coll. Mishandelde.

Sp. Lucr. Sy swijmt.

Coll. Steun Vader met uw arm

Lucretia, uw telg. Roomsch adeldom erbarm
U in dit Schouspel. oogh de kuisheit sigh verschonen,
En 't edele gemoet, onteert deur Sextus honen,
Beswijmen moedt geschept, mijn lief, beledigd beelt
Lucretia, vat moedt; wijl ons uw klacht verveelt

Sp. Lucr. Mishandeld' als een lijk, hoe doet g'uw onschult blijken!

Lucr. Wat wijsheyts raet besteck in mijn verongelijken
Komt ons te redden, lief, dat de gepeinsen niet
Van t'ongeredend volk in swanger gaen, dat yet
Te vry hier omme ging, toen gy de Ridders diste
Op winst van 't wedspel, en met hooge woorden twiste
Onvreedsaem op ons mael; dit schroom ick, dat die nacht
Van vrolijkheyt baert by de Raden achterdacht
In mijn beledeging, als of ick, eereloose,

U had na 't heir verhaeſt deur geile min aen 't bloſe
Om hem te wachten in, als of 'k oneerbre vrou
Met heimelijk verdrach geſtruikelt had in trou;
Na rijper overleg my voel vol angſt en ſchromen,
En eer de Prins 't verhaelt ('t geen doch eens uit moet komen)
In veurbaet veur u klaeg; des blijft mijn dagen-tal
Ontbloot van roem en vreugt, en alle weeld'.

Coll. Geval
Van ſchoonheits lot!

Lucr. Sal ick niet meer in 't oogh der braven
Een ongekreukt gelaet opbeuren, van de gaven
Der eerbaerheit ontbloot? 't is nu te verr' met my.
Men wijſt my na by ſtraet, en elk met ſcherſery,
Heeft 't oogh op my gelaên, hoe kan ick dit verkrachten
Verkroppen! Goôn! wie heeft onruſtiger gedachten?

IV. TOONEEL.

Brutus plots invallende

ICK. kentge Brutus niet? ſeid' ick u niet alleen
Mijn veinſerijen, en de min die ick veurheen
Heb vruchteloos gepleegt? heeft u de Prins beſlapen?
Hebb' ick dat niet gedacht, eer d'uur eens was geſchapen?
De woorden liepen hoogh op Collatijns geſtof,
Dat gy Lucretia alleen de joffer lof
Verdiende, nu ſal elk u, Romeinin, beſchempen.
Koſt gy nu Brutus ſijn, vergeten ſulxs, en dempen
't Geval van 's werelts lot in 't ongevoeligh hart,
Gy waert gelukkigh, nu rampſalig in uw ſmart.
„Nu dunktme kom ick weer tot mijn vervoerde ſinnen,
„Beledigt, dien ick plagh om deugtſaemheit te minnen!
„Mijn ongevoelen voelt. ick ween in boertery.

„Ick

„Ick treur, die lachen moet. noch wat mijn veinſery
„Verborgen. heeft de Prins Lucretia bekropen!
Dat wedſpel ſtaet u ſchoon. Ga weer op winſten hopen,
En ſtoft op elks verlies, en hoon een Prins vol moedt,
Hy ſal 't herhalen, eer gy 't nadenkt, op uw bloet.
Wel! edelmoedige meent gy noch te behagen
Met een onſuivre ſchoot de ſuivre minnevlagen
Van Collatijn! dat s' af. ick ſal verkrachte vrou,
Dat elk verwondert, nu een proefdoen van mijn trou.
„Heeft haer de Prins verkracht en ſtaet my dat te lijên!
„Barſt liefden uit. 't Is tijt, en laet uw veinſerijen.
Lucr. Sinloose Brutus ſwijgt mijn ingekropt verdriet.
Brut. „Ach! ſou ick ſwijgen, daer uw min mijn hart verriet.
„Wie meentge dat ick ben? die 's werelts ongelukken
„Sie met een lachend' oog, voel nu mijn hart verukken
„Deur dubble ſpijt, die al de ſmaetheit kropten in,
„En 't hof verheugen kon, wert nu geknaegt van min,
„Gejaegt deur wraek, getrotſt deur dubble hoon. verwoeder
Sagh Schytien noit Oreſt. daer oogh ick weer mijn broeder.
Hoe komt hy op de hoef, of volgt hy waer ick ben,
Daer ben ick niet, ick peins op 't lijk met herſenen.
„Ach! lijk, 't geen oirſaek ſijt, dat ick my toon' een dwaſe,
„Sagh 'k ons onſalig' Oom ſigh in uw rift ver-aſe
„Te Romen, u gemoort om 't ſnedige verſtant;
„Dat gy niet na de kroon ſout ſtaen de dwingelant?
„Des hebb' ick my getrooſt met Brutus naem te voeren
„Om op de Roomſe kroon tot wraek geſart te loeren,
„Op Romulus voogdy te worſtlen in ſijn plaets.

V. TOO-

V. TOONEEL.

Collatinus. Lucretia. Sp. Lucretius. Valerius. Ridderen.

Val. WIe Goôn! van beiden is d'ellendigfte?
Coll. Helaes!
Verfet Mevrouw uw leet. laet ick uw fchreiend' oogen,
O oever van myn ziel, dees zilte bigglen droogen.
Geraekte kuisheit, waer om u dus aengetiert?
Gy zyt de felfde noch en nergens in ontciert,
Myn fchuldeloofe, wel hebt gy de Prins ontfangen
By onty' op de hoef, noit toegewent uw wangen,
Maer loffelijk onthaelt, die ons doet defe hoon;
Noit min aentrekkigheên wees gy de Koninks Soon.
Is 't waer? wat maekt u dan dus duldeloos aen 't knagen?
Lucr. Dat uw deurluchtigh huis haer luifter is ontdragen.
Sp. Lucr. De fchant is afgekeert, toen gyfe tegenftont,
En onopfprakelijk heeft uw vergramde mont
Haer eer bepleit, toen gy hem affloeg 't geen hy trachte,
Wat fchult begaet een vrou dien leet is haer verkrachte,
Lucretia? hy heeft uw glory niet befmet.
Lucr. Ben ick de felfde dan gebleven? ooght ons bedd
Toont uw heel anders, in de veren ftaen fijn fchreden,
Op 't weeligh dons de fmet noch van fijn lelijckheden.
Vergeefs is trooften, wijl 't geheugen noch van 't quaet
By dagh en avont ruft my ftaeg veur oogen ftaet.
Val. Ha! koets van weelden, wat baert gy dees jonge jaren
Al kommer en verdriet, eer datfe quam te baren,
De werelt leven gaf fchijnt fy haer leven moe.
Coll. Mifmoedige, gedenckt u felve lief, en hoe
Gy ftaet befaemt by 't volk, hoe wy noch onlangs fagen
U edelmoedige, de roem der Joffren dragen,

Hoe wiert toen ovetal uw naem in ſtad geſpelt,
Wiens luiſter klonk in 't heir deur 't ganſch Tuskaenſe velt,
Waer 't wedſpel, in de tent van Sextus veur gevallen,
Noch giſteren u ſagh in volle luiſter brallen,
Myn ruſteloose ziel; uw liefde draegt geen ſchult
Onteerd' oprechtigheit, maer toont haer ongedult
In ons beledigd' eer. geen klagen heelt dees ſmerte.
Lucr. Soo neemt de hoon myn lief oprechtelijk ter herte.
Coll. Ruſt onbezadigde 't oploopende gemoed.
Lucr. Belooftme dan de wraek van uw beledigt bloed,
Dat gy de ſchenner ſult, Tarquyn, na waerde ſtraffen,
Soo kuntge ſchielijk trooſt een trooſteloose ſchaffen.
Sp. Lucr. De rover van uw eer is na 't Rooms leger toe.
Lucr. De Tyber over, ſtap dan na Tuskanen. ſpoe
Voort helden op de reis. gy ſult in 't wederkeren
My ſpeuren hier te ruſt, op dees onſael'ge veren
De liefdens laeſte kracht uitbraken, dat elk ſal
Beweenen 't uitterſt lot van 't nakende geval.
Hebb' ick my, Ridderen, van ſchult wat vry geſproken,
Noch hebb' ick niet myn eer, noch ſynwe niet gewroken.
Coll. Wat middel dan dat kan beſadigen uw ſmert?
Lucr. Dat gy ter hant myn ſtelt het Prinſelijke hert,
Eer hy my naem op 't hof onteert met ſmaedlijkhede,
En ſchendt myn ed'le ziel als hy dit lichaem dede
Deur laſtring van myn roem, of tot ſyn veurdeel melt,
Wat my te beuren quam deur ſyn gepleegt gewelt.
Geen ſchoonder offerhand ſou oit myn oogh ontfangen.
Sp. Lucr. Gy ſult haeſt zyn voldaen.
Lucr. Noch leef ick in verlangen.
Coll. Stap ſelf Mevrou na 't Hof, dat elk uw onſchult ſiet.
Lucr. Dat elk myn hoon beſchimpt? wie kreunt ſich ons verdriet?
Blijft vry van 't Roomſe Hof. gy moogt geen tonge roeren,

Of uw beledeging hoort g' u te veuren voeren.
Gy moogt niet meer in't heir genodigt tot een roes
In Sextus tent, myn helt 't woort voeren by een kroes,
Of daetlijk komt u veur, wat Sextus quam te plegen
Op uw beledigt bedd' dus in mijn arm gelegen;
En ick niet meer de ſtraet bewandlen, als ick plagh,
Wijl ick de nacht herpeins valt my te bang de dagh;
Ook dunktme dat ick hoor de ganſche ſtad ree wagen
Van onſe handeling, en edele eer ontdragen.

Val. Hoe knaegt 't gehoont gemoet ſigh ſelf in 't vers verdriet!

Lucr. Mijn achtbaerheit is uit. myn luiſter hebb' ick niet.
Wat ſou 't al weſen trat ick op uw raet na Romen?
Hoe ſou de ſtad na my gelijk een ſchouſpel komen?
My dunkt dat 't hof, de Raet, en 't volk in twijffel trekt
Mijn deugt, en die my plaght te roemen nu begekt.
Ick ſoek een veil'ger plaets.

Coll. Waer wiltge henen vlieden?

Lucr. Daer my de wraek, en 't lot, en liefde ſal gebieden.
Kom Vader, onderſteun my eer ick plots ter neer.

Coll. Mijn lief....

Lucr. Een oogenblik getoeſt. Straxs kom ick weer.
Ick ſal mijn onſchult veur de ſtad en 't hof doen blijken.

VI. TOONEEL.

Collatinus. Ridderen.

Coll. O Nlijdelijk geknaegh van mijn verongelijken!
Waer is de Prins in 't heir, de werker van mijn hoon?
Nu ſtaet ons, Ridderen, 't gewonnen wedſpel ſchoon;
Dat Romen, kom ick tot mijn veurneem te geraken,
En mijn gehoonde lief, ſal tot een bloetbad maken.

VII. TOO-

VII. TOONEEL.

Sp. Lucretius. 't Lijk van Lucretia. Valerius: Collatinus. Ridderen.

Coll. WAt 's dit Lucretia! bebloet! gequetst in 't hert!
O andre ramp! hoe volgt een twede smert mijn smert?
Verkrachte! wat ick oogh! wie dorst sijn hant bevlekken,
En 't eerelijkste lijk een leven-rover dus strekken?
Sp. Lucr. Sy self.
Coll. Sy self! sy self! wat komt ons Hemel veur!
Sluit op Diaen uw Kerk, en Junoos Hemel deur.
Mijn edelmoedige vertoont haer deught en trouwe.
Val. Hoe berst de ziel uyt 't lijf deur troostelose rouwe,
En toont in 't open hert haer sichtbr' onnoselheit,
En in haer levens eind het vuil van Sextus feit.
Coll. Verhaelt ons hoe 't sigh in haer doot heeft toegedragen.
Hoe seer 't gewelt haer schon, noch kanse my behagen.
Sp. Lucr. Soo legtse 't klagend af, na s'ons tot wreken port.
Sal ick verkrachte vrou deur 't prinslyk feit gestort
In mijn verderf, noch sien 't beslapen van mijn veere,
En niet te Romen, als ick plagh, in veurig' eere
Opbeuren veur de Raet mijn on-op-sprakelijk
Gelaet, en sal ick nu voortaen in 't lof siek rijk,
Ontbloot van lof en eer, dus elk maer aenstoot geven,
Soo is de tijt hoogh rijp dat ick voleind myn leven,
d'Eerlose boesem quets', en toon in 't open hert,
Hoe deur de schijn van 't quaet 't gemoet getroffen wert.
Coll. Erbarmt u over 't lijk van een verkrachte vrouwe,
En schaft de schenner straf, van mijn verbroke trouwe,
O hemelen, indien gerechtigheit noch woont
In uw verheven zael, siet hoe ick werd' gehoont.

VIII. TOONEEL.

Brutus deur haer heen dringende rukt de pook uit de borst van Lucretia.

Brut. RUimt op: en maeckt my plaets dat ik haer lijk genake.
Ridd. Onsinnige! vertrekt. nu kuntg' ons niet vermake.
Brut. Hoe niet vermaken, daer ick Hof en Vorst vermaeck?
Myn veinsery is uit. vermaeckt u met myn wraeck.
Ick sweer my van dit lijk te dienen in myn wreken,
De Vorst, Vorstin, en Prins van Romens kroon t'ontsteken.
By dees bebloede pook, die ick uit 't lichaem hort.
Nu heeft myn wraeckdrift kans op 't eerbaer bloet gestort.
Gy hemel, die de schult en d'onschult ooght van 't harte,
En de verborgentheên der menschen, (die vaek tarte
Uw goedertierentheit) al van te veuren sagh,
Gy kentse. helptme nu ons koninklijk gesagh
Uitwerrepen, en op ons Roomse Raethuis setten
Pompilius inset en de vrye burger wetten.
Coll. Is 't ernst, of boertery?
Brut. Myn veinsen is gedaen.
Coll. Een nieuw ontsteltenis jaegt gy my Brutus aen.
Verhaelt ons d'oorsaek van uw loose veinseryen.
Brut. Sint 't koninklijk gesagh Tarquyn, deur dwinglandyên
Myn broeder brak den hals om 't schrandere verstant,
Hebb' ick my sinneloos getoont veur 't Roomse lant,
Om uit ons erf de troon van Grieklants aerts tyrannen,
Tarquyn de Corinthier uit Romens rijk te bannen,
En 't burgerlijk bestier, by velen waert geschat,
De veur'ge vrydom dus te hulden in de stad.
Op 't broeders klamme lijk quam my de geest in blase
In droom en eensaemheit. betoont u nu een dwase,

En neemt gewilligh aen een hoffe dommerts naem.
De naem van Brutus is tot d'aenflagh recht bequaem.
Deurluchtige Romein laet u geduldigh honen,
Soo munt 't verftant meer uit als gy 't te pas kunt tonen.
Maekt Romen fonder kroon. pleegt ed'le veinfery,
Soo gy my liefde draegt, leent wraek, en leert van my,
Hoe wijsheit dikmael fchaet waer dwingelants bravéren,
En dat wie wijflijk veinft bequamer kan regéren.
Neemt 't liftige bedrogh, veur uw rapier ter hant.
Ridd. O wonderlijk geveins! toont Brutus nu verftant!
Brut. Soo quam hy my te veur. roeit uit ons hof te Romen.
Waekt als de dwanghvorft flaept, ick fal u ftaeg in dromen
In prenten, hoe de faek dient aengelegt te zyn.
De koninklijke dis beloert van Vorft Tarquyn,
Streelt ons' arglistig' Oom met geeftig' aerdigheden;
Wiens herfenpan 't verderf ging van ons Stamhuis fmeden.
Ooght Prinfen na het oogh foo lang de vader leeft,
Of 't mogenfte gefagh van ftad en leger heeft,
Geeft u met hunn' op reis na Delfos, om te halen
't Orakellot, toont u verdraegfaem in hunn' fmalen.
Wie lijdt verwint de kroon des werelts, en 't gewelt
Sal fwichten veur uw deugt. fluipt fomwijl eens uit 't velt
Na Romen, ondertaft de burgers en de Raden.
Soo melden d'eeuwen lang van Brutus ed'le daden.
Somwijle nam fyn wraek een overhant, dat fchier
Hunn' loosheit had gemerkt myn veinfend' dwaes getier;
Maer als de hemel ftraft gevreefde dwingelanden,
Dan blintfe haer verftant, en boeit haer wrede handen
Nu dit gefchonden lijk de Raet, en burgerry
Getoont; foo maekt haer deugt ons van Tyrannen vry.

IX. TOONEEL.

Collatinus. Sp. Lucretius.

Sp.Lucr. O Dappre veinſery, hielt gy ſijn wraek verſcholen!
Coll. Ontrooft hy my haer lijk, ſoo ſwerf ick in de holen
Van helſe bangigheên, nu dat myn ſon is weg',
Sp.Lucr. Geſorgt dat niet 't gerucht gebracht wert in 't beleg
Veur 't klaer is.
Coll. Schaduwen! waer waertge deur 't geboomte
Mijn levenwekſter? ach! uw uchtend wek baert ſchroomte
In mijn ontſtelde ziel, waer 'k ruſt ſoek' op myn hoef,
Uw jammerlijk geknaeg baert my geſtaeg een groef.
Hoe is mijn lief na ſtad, wat waert dan veur mijn oogen!
Rampſalige! de min hout my noch op getogen.
Sy maent ons aen tot wraek. ai! hoor haer wenen. hoor.

X. TOONEEL.

Geeſt van Lucretia.

HIer waer ick bange geeſt, wiens lichaem ſoo verloor
Myn eer deur Sextus hier, hier ben ick uw verkrachte
Lucretia. neemt gy myn wraek al in gedachte?
Nu is Tarquijn in 't heir, en Sextus in ſijn tent,
En Romens burgerry om ſchatting overend.
De Vorſt ſal t'avont met ons heir na Romen wende,
Dan heeft uw opſet kans te wreken die my ſchende,
Hy dart niet veur de Raet verſchynen in de ſtad.
Volgt Brutus met myn lijk 't geweer ter hand gevat.
Coll. Oogt gy niet gints haer geeſt tot wraek myn ſinnen perſen?
Sp.Lucr. Ha! ſinneloſe, 't is de ſchaduw van uw herſen.
Coll. Hoort gy Lucretia niet ſuchten met haer mont?

Hoe

Sp.Lucr. Hoe kanſe? 't lijk is wegh en 't lichaem doot gewont.
Coll. Siet gy geen ſchemeren van ginder aengekomen?
Sp.Lucr. Ia ſchemeringen wel maer van cypreſſe bomen.
Coll. Siet gy dan Sextus niet hoe hy uw telg verkracht?
Sp.Lucr. 't Is ruſteloos geknaeg van woedende gedacht.
Coll. Hoe ſiet gy dan van al dit ſchouſpel niet met allen,
En iſſer dan niet in myn brein yets veur gevallen?
O liefdens ydelheit, wat doet uw knaging ſeer!
Daer komt, waer veur ick ſchroom, myn liefdens onheil weer.

XI. TOONEEL.

Collatinus. Sp. Lucretius. Porcia.

Porc. 't BErouwen knaegt my. ick ben oirſaek van uw rampen.
Ick gaf de ſleutel aen de Prins om aen te klampen
d'Eerbare boeſem. ick hebb' my hier toe verſtout.
Gehoonde helden, hier is 't prinſelijke gout.
Myn knaging kon het niet meer velen mee te dragen;
Ick moet u myn bedrijf en quade ranken klagen.
Sp.Lucr. O ondeugt, heeft de deugt als ſigh 't vergote bloet
Laet ſien, ſoo grote kracht op 't knagende gemoet!
Coll. Doet ons erkentenis van 't geen gy hebt bedreven.
Dat myn gerechte wraek uw booſheit rooft van 't leven.
Porc. De Prins trat na de hoef, wijl 't wedſpel was geſchiet,
En gy na 't leger waert, noch knaegde hem 't verdriet
Van uw bejegening, waer op hy uitgeſprongen,
Quam gaſtvry aen haer dis, daer hy ſich hiel bedwongen,
En veinſde ſoo lang tot ſy na haer ſlaepzael trat.
't Was ſtil, en eenſaem, en de ſlotvoogt was na ſtad,
Toen gaf hy my dit gout om geen gerucht te maken,
Maer veur all' overval in uw geboomt te waken,

Tot 't schennis was gepleegt, 't geen my te laet berout.
Sp. Lucr. Ontrouwe! meld al voort uw eereloose fout.
Porc. Hy kreunde sich geen wet deur redeloose driften,
En moetwils hevigheit de mensch of goden schriften
Te breken, mits hy dacht, soo blies hy my in 't oor;
Dat Prinsen niet misdoen, al slaen sy buiten 't spoor.
Eerst liet hy velt, geboomt', en laen, en blaên verspieden,
Of ymant ook syn drift quam steuren in haer sieden,
En niemant siende drong hy deur de deur na 't bedd...
Coll. Geheugen van myn hoon, Lucretiâs lastersmet,
Swygt stil. ick weet genoeg van uw boosaerdigheden.
Voert dit genoten gout staeg tot uw knaging meden.
Ick laet u leven in uw rusteloos geknaeg,
Dat felder als een doot strekt ons een stage plaeg.
Soo sultge smaken, wat ick deur uw feit moet lijen.
Vertrekt uit myn gesicht en liefdens rasernijen.
Gaet, boose leeft op dat gy duisent dooden sterft,
En in uw ziel als ick een eeuwig' onrust werft.
't Onrustige gemoed dat heeft u vry gesproken.
Lijd' soo veel ramp als ick, soo werd ick recht gewroken.

XII. TOONEEL.

Sp. Lucretius. Collatinus.

Sp. Lucr. NU 't lijk na stad gevolgt, en met een sachte tret,
De Roomse Ridderen en Brutus na geset.
Coll. Sou ick Collatien myn hoefstee soo verlaten,
Waer wy noch onlangs met een tal der Ridd'ren saten
In 't lustige geboomt', ick met myn Gemalin,
d'Uitstekenste van al 't Romeinse hofgesin
Sat preuts en prats ter dis, en anderen belachte,
Dat sy de kuiste was van 't Koninklijk geslachte,

En niemant boven haer, van elk ſoo hoogh ge-eert,
My meer vermaken kon dan 't doel van myn begeert?
Heeft dat een nacht gerooft, en my die ſalig' ontdragen,
Waer van ick had belooft my ſoo veel weelde dagen?
Fy! had ick niet gewedt, maer in vermetelheit
Myn luk haer tongh geſnoert en Sextus niet misſeit,
Mijn lief was niet verkracht, noch levenloos geworden.
Ha Prins! ha valſe Prins! dat gy dees eerb're porden
Tot een onwilligh feit ſal dier de Konink ſtaen,
Als Brutus komt met 't lijk op Romens Raethuis aen.

Sp. Lucr. Hoe wil het na ons hof van vrouwe troepen krielen
Met kinders aen haer hant, de moederlijke zielen
Erbarremen mijn kint, dat menſch, noch menſch gelijk,
Gewentelt in haer bloet, is met de val van 't Rijk
Beſwangert, en bevalt de vrucht, (waer veur wy vreſen)
Het ſal geen dwinglants ſoon, maer Romens vrydom weſen.

Coll. De Koninklijke troon en 't Romuliſch geſagh,
Sagh toen haer laetſte dagh, toen onder een gelagh
De Ridders in de tent van Sextus ſamen twiſten,
(Wijl Brutus broeders wraek ſigh had bekleed met liſten)
Wie dat de kuiſte was, van d'edle Joffer ſtoet.
Waer op wy reên na ſtad, en ſagen onverhoet
Op 't hof geen kuiſe vrou, maer op dees hoef gekomen
Alleen Lucretia de kuiſte van ganſch Romen.
My dacht, geen Konink oit ſoo praeld' in ſijn gebouw
Vernoegt, dan ick op 't Lant met een wel ſael'ge vrou,
De kuis en ſchoonheit ſelf; die Prinſlijk hert ontſtalen,
En waren in de weeg, toen ick hem quam t'onthalen,
Ja ſwoer van my gehoont te ſchennen 't loflijkſt beelt.
Ach! had ick op mijn hoef een hydre toen geſtreelt,
Toen hy met 't adel huis des Koninks hier geſeten,
Benyde my de winſt van 't wedſpel, vaek geſpeten.

Ick had Lucretia, dat schepsel soo vermaert,
Mevrou geen glory smet, noch kroons verderf gebaert.
Ellendige, deur wien al 't onheil is geboren,
Blijf ick noch over, waer deur soo veel gaen verlooren,
Mijn lief, de Koninks Stam, de Kroon, of ist Tarquyn,
Dat gy de stapel moet van al d'ellenden sijn?
Sp.Lucr. Wat knaegt, nu't is te laet, noch't wedspel uw gedachten?
Coll. Dat dee Lucretia, Lucretia verkrachten.
Verkrachten! dulle drift! wat wijsheits raet besteek
Spoelt oit mijn eervlek af in de vergetel beek
Der tyen? tomeloos gepleeg! nu sultge Romen
Noit weer betreden Prins, maer veur mijn schaduw schromen.

HET VIERDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

Speelt in 's Koninks Hof, veur sijn troon.

Tullia. Valerius. Titus. Aruns. Lijfwacht.

Tull. Veinst Brutus dwaesheit sigh? vernamt gy dat mijn soon?
Val. Ja.
Tull. Hoe. Valeer gy mee! soo schroom ik veur de kroon.
Val. De wraek hiel sigh bedekt in veinsende gedachten,
Tot Sextus op de hoef Lucretia verkrachten,
Toen drong hy in op 't lijk 't geen lagh met bloet bemorst,
En swoer sigh by de pook, dien hy trok uit haer borst
Te wreken aen de Kroon. Straxs sal hy herwaerts komen.
Met 't deerlijk vrouwe lijk. Hy 's na de mart van Romen.
Tull. Voort na de Vorst gestiert, dat hy met 't Leger komt
Den Tyber over. Seght de dwaes hem heeft vermomt,

En

En dat ſiin loosheit ging ſijns broeders wraek bedekken.
Val. De Vorſt! heeft hier nu uit: 't is tijt uit 't Hof te trekken.
Tull. Ellendige! is 't waer, of boert Valeer met my?
Val. Ooght deur de venſter, hoe de Roomſe burgery
Stuiſt na uw Hof.
Tull. Waer is de Slotvoogt van myn wallen?
Val. Met Romens Edelen op Brutus zy gevallen.
Tull. En Collatyn?
Val. Die is de twede van hunn' ſtoet.
Tull. O! Hemel, hoe treſt gy het edelſte gemoet!
O ontrouw! veinſery! die dickmael deur de hoven
Met een vermomde ſchijn, kan Koningen beroven
Van kronen, nimmer hebb' ick veur een kling geſchroomt,
Nu werd ick deur een dwaes ſigh veinſende getoomt.
Valeer, leert nu van my geen menſchen te vertrouwen.
Val. Waerom vertrout gy my? dat mocht u ook wel rouwen.
Tull. Dat ick noit veinſery heb in uw plicht geſien.
Val. 't Geen niet geſchiet is, ſoo ghy meent, kan noch geſchiên.
Tull. O wankele geluk! hoe waggelen de kronen
Des werelts, en hoe ſpeelt 't geval met Koninks ſonen.
Op giſtren ſagh ick noch, geen ſcheuring in myn rijk,
Sie ick te venſter uit, nu ſie ick 't al gelijk.
Op heden quam ick noch geruſt in vrolijkheden
Uit myn vergulde zael het Kapitool op treden,
Gelijk ick ben gewoon en veur en na de noen;
Niet dacht ick dat het was op Romens mart te doen,
En dat een veinſende was 't Raethuys opgetogen,
Of dat een Brutus had de ſchranderſte bedrogen?
Val. Indien ſyn aenſlagh lukt, de ſtad raekt ſonder kroon.
Tull. Gaet gy na 't Leger...
Val. Ai! wat ſou dat weſen? toon
Een dwaes eerbiedigheit, en hem uw ſchrandre herſen.

Tull. Hoe boertge noch met my? gy schijnt met ons te schersen.
Val. De schijn bedriegt seer licht, en 't geenge van my siet,
Dat sweer ick is maer schijn, de rechte waerheit niet.
Tull. O loutre veinsery, wie kan de borst deur peilen
Van een Romein, die niet in meeningh sigh voelt feilen?
Hoe! Brutus, Brutus maekt gy Romen sonder kroon!
En doet Lucretias wraek 't vermaegschap dese hoon!
Ick Tyberlantse glans belust op ydel pratten,
En hoog in't omlants oogh ontbloot van kroon en schatten,
Bejegent dus op 't schotst! onwaerdiglijk versmaet!
Wert dus een dwaes ten spot, een schrik eer veur de Raet',
Die landen schonk veur gunst om stip op ons te passen,
En wetten die 't my lust, sie over't hooft my wassen
De minst des volxs, dat elxs eerbiedigheit, besteet
Aen dees ontsagb're naem, u Tullia vergeet.
De list en baetzucht, die ons op de troon dee voeren
Deur Duivels konsten my deur veinsigers beloeren.
Des eet de spijt mijn hert, dat 't vrouwe lijk in't licht
Nu brengt, hoe 't dwaes getier van Brutus was verdicht,
En Prinsen, sonen, die met u 't fraei wist te klaren
Met boerten, toenge waert Orakel siek gevaren
Na Delfos, viel op d'aerd' en geklijk veur uw oogh
U dryen moeder gaf een kus; dat hy bedroogh
De Konink in sijn tent, de moeder van u dryen
Baerd' achterdacht, beston de Prins in't heir te vleien,
't Ontsien dien hy belaegd', en slimmer dan gy dry
't Oogh munted' op de kroon deur loutre veinsery.
Tit. Nu barst sijn wraek-drift uit.
Aruns. Wat doen wy nu?
Val. te suffen
Voegt geen staet dulle vrou.
Tull. Des laet ick my verbluffen.

De

De ſlotvoogt trekt ſyn lijn. 't vermaegſchap, Collatijn,
Schijnt deur geen minder wraek als Brutus bits te ſyn.
U ben ick dank verſchult; maer, ach! wat kan 't my baten,
Valeer? geveinſtheit is ons meeſter, dat 'k verlaten
Van elk, uw trou beoogh, de helper van Tarquyn;
Geſtaeg bedroogh ick my deur een lieftal'ge ſchijn,
En noch in 't uitterſte merkt' ick niet die my haegde,
En vrienden, ſchenen dat die my op 't ſelſt belaegde.
Geſlepen veinſery! hoe ſal dat klinken deur
Tuſ kanen, als het komt de Vorſt in 't Leger veur!
Hoe ſal hy lachen, als hy vleit ſigh niet d'onwaerheit,
(Wijl dwaſen richten vaek yets aen, en in de naerheit
Des nachts ſigh beelden in vaek Koningen te ſijn)
Wat meer als dwaesheit! denkt bedrogene Tarquyn,
Hoe gy bracht om 't verſtant de dwaes ſijn broer om 't leven,
En dat die wyſe Heer ons oogh ſcheen te bedreven,
Waer om hy moeſt aen kant om niet na 't rijk te ſtaen.
De gront van veinſery bepeinſt, hoe ſwanger gaen
Van wraek ſoekt liſten uit als machten hem ontbreken,
Om ſoo bedektelijk van hoonders ſigh te wreken.
Dan ſultg' onſalig, oom, in Brutus gekkerny
Noch oogen veur uw val ſijn ed'le veinſery.
Val. De Konink wil, Mevrou, niet eens uit 't Leger komen.
Tull. Hy lacht met dit gerucht dat Brutus ſou te Romen,
't Oogh munten op de kroon. Hy heeft hem lang gekent
Veur dom, een leger dwaes als hy braſt in ſijn tent.
Ook ſchroomt hy dat de Raet, nu 't heir is afgeſlagen,
Miſnoegt, ſijn weder keer na Ardea ſou vertragen,
Des ſchroomt hy hier te ſijn en hout ſigh in 't beleg:
Val. Een kans, die Brutus dient, die met ſijn kroon gaet weg!

II. TOONEEL.

Tullia. Valerius. Titus. Aruns. Sp. Lucretius.

Tull. DAer dunktme komt de Vorſt. weer van de ſchijn bedrogen.
Ha ſchelm! komt my, fy! ſpijt, de ſlotvoogt noch veur oogen!
Stokoude veinſt gy mee om Koninks te verraen;
En na de Roomſe kroon met Brutus wraek te ſtaen?
Eerloſe, ſchool'er drift tot eer, gy ſout 't niet tonen
In d'eereloofe wraek, en Koningen dus honen.
Lucretius, heeft de Vorſt, toen hy na 't Leger trat,
U van de poort vertrout, de ſleutel, en van ſtad,
Dat ghy de ſleutel ſtrekt, om Vorſten uit te roeien?
Sp. Lucr. De ſleutel, die noch lang de wereltſal verfoeien,
Hielp Sextus vuil bedrijf, waer uit verkrachting quam,
En myn gehoonde telg haer ſelf deur 't leven nam.
Haer doot baend' ons de wegh, hebb ick my wel gequeten
Veurheen, dat ick myn trouw nu eenmael moet vergeten
Deur haer beledigd' eer, de wraek prangt my te woên;
Schoon gy ſulxs eerloos doemt, om d'eer haer te vergoên.
Tull. Pleegt nu uw trou Valeer, daer neemt Prins Aruns degen,
En breekt de ſchelm den hals. Hy ſtaet alleen verlegen.
Val. Ick ſal de ſchelm, Mevrou, doch meen de Vorſt Tarquyn,
Hier breken mee den hals? wy trekken ſaem een lijn.
Tull. Verwarde veinſery! vind ick my weer bedrogen!
Heult gy met Brutus mee, of ſchemeren mijn oogen?
Waerom dus opentlijk u ſtaeg mijn hert vertrout,
Daer ick u achte vrient en gy my lagen brout?
O edelſte vernuft, waer dat ick noit op dachte,
Wert gy dus mee een ſchelm op 't vrouwelijk verkrachte?

Het

Het gaet met ons ten eind. 't Is euveler dan 't dient;
Nu ymant ſigh werpt op, blijft niemant onſe vrient.
Gaf ick u wapenen dus in uw eigen poten
Roofvogel, dat gy ſout uw wettigh Vorſt verſtoten?
Nu moet ick ſmeken, 't geen ick nimmer hebb' gedaen.
Daer komt Tarquyn, ach! 't is Tarquyns belager aen.

III. TOONEEL.

Tullia. Titus. Aruns. Sp. Lucretius. Valerius. Collatinus, met eenigh gevolg.

Tull. VErmaegſchapt aen de kroon, wilt gy myn kroon belagen,
En ſpruyt van onſe ſtam de Koninks ſtam uitvagen,
Helt Collatyn, die ree ſoo hoogh by 't Ridderſchap
In luyſter ſtaet, dat gy trapt op de hoogſte trap?
Daer leven Goden, die dit ſpel op aerd' aenſchouwe,
En klachten horen aen van een gehoonde vrouwe,
Het loffelijkſt geſlacht dat Romens boeſem voedt,
Beledight in haer eer. De liefd' is, die verwoet
U in de herſen ſlaet, gy ſult u 't feit beklagen,
Deur 't veinſende gedrocht uw ſtam-naem uit te vagen.
Sy dienen ſigh van 't lijk, 't geen gy met recht betreurt,
En ſtaet gy 't ſchelm-ſtuk toe, 't wert mee hier na uw beurt.
Wat ſal het werden? ſoo gy Brutus helpt verhogen,
Sie ick, en ſpel u veur uit Romen u getogen,
Valeer by 't volk bemint, ſal u te loos noch ſijn.
Val. Soo roeitmen uit 't Rooms rijk al 't ſtam-huis van Tarquyn.
Tull. Bedriegt u deur geen ſchijn van lieffelijke reden.
Gy ſult uit Romen noch deur Brutus moeten treden;
En op uw Lant-goet gaen, daer dunkme ſie ick al
U ook van ſtaet ontbloot betreuren onſe val,

En levend' levend' doot van all' ontſagh aen 't quynen
Noch knagen, dat gy roeit de ſtam uit der Tarquynen.
Keert tot u ſelven, Helt, ſoo gy ſtaet af van woên,
Geen Brutus heeft de macht dat hy 't alleen kan doen;
Ook ſal 't Rooms Leger met de Vorſt, en Sextus vanen
Van d'ander zy des ſtrooms haeſt keren uit Tuſcanen;
Of anders ſpeld' ick u te veur een fel verdriet,
't Geknaeg dat gy, Tarquyn, Tarquyn uw Vorſt verſtiet.
Coll. Tongquelende Sireen, vleit niet mijn raſernyen.
Tull. Raeſt niet, als Brutus doet deur ſchelmſe veinſeryen.
Coll. Veinſt niet uw liſtigh aert, waer ſchuilt een adder in.
Tull. Treet op geen adder. ach! verderf werd uw gewin.
Coll. Wint Raden met uw tong. Staet af van radeloſe
Tull. Geen loſe Brutus helpt, gehoonde helt, noch boſe.
Coll. Noch boſe Tullia ruſt gy noch niet uw liſt?
Tull. Uw liſt wierd' opgemaekt deur liefde en deur de twiſt.
Coll. Deur 't Prinſelijk bedrijf in mijn verkrachte leven.
Tull. De Prins heeft niet...
Coll. Wie dan?
Tull. De liefde 't feit bedreven.
Coll. Baermoeder van een ſchelm hoe tergtge myn gedult?
Ha! ſpreektge hem noch veur waer in ſchuilt al de ſchult!
Heeft myn geſchondene hem oit met lonkend' oogen,
Als Joffers Prinſen doen tot prikkeling bewogen
Van ong'oorloofde min, (in ſchijn als een Diaen,
Maer onkuis in der daet) de Prins gelokt dus aen,
En loſſe vryigheit d'ondankb're gaſt gegeven?
Neen. boosheit heeft hem in myn ſlaepzael in gedreven,
Haer gulheit gaf hem wel een dis vol lekkerny;
Maer hadſe 't minſt gedacht, dat 't op verradery
Lagh van haer kuisheit, hy had noit daer in gekomen.
Sp. Lucr. Licht had ſy veur ſyn komſt haer 't leven al ontnomen,

'tGeen

't Geen sy haer nu ontnam, en toond' haer trou soo braef,
Had hy haer niet gedreigt te moorden met een slaef.
Daer komt dat lichaem van de kuiste vrouw op aerde
Met Brutus uit de Raet, noch even hoogh in waerde.

VIII. TOONEEL.

Tullia. Titus. Aruns. Sp. Lucretius. Valerius. Collatinus met eenigh gevolg.

Brutus. 't Lijk van Lucretia. Ridderen. Hovelingen. Dienaers.

Tull. TRoulose sonder wet.
Brut. Wetlose sonder kroon.
Tull. Ontrouwe schelm.
Brut. En noch ontrouwer gast uw soon.
Tull. Krachtpleger aen een vrou.
Brut. Dat was dien schelms bedryven.
Siet hier haer lichaem aen, wiens roem sal eeuwigh blyven.
Tull. Geschonden dus in glans! bemacht! myn kroon gedaen!
Tit. Verdichte en lose dwaes waer om trekt gy 't u aen?
Brut. Om broeders lijk; wiens wraek staeg knaegt in myn gepeinsen.
Tull. ,,Noch eens myn list gestelt in 't werk. ik sal my veinsen.
Ons Koninklijk gesagh had in uw broeders doot
De grootste dut, die oit een breinloos hooft besloot.
De Vorst ging wat te straf met 't vonnis voort te setten.
Brut. Waer driften hebben plaets daer doetmen dwang de wetten.
Tull. Syn schrandre wetenschap, en dat hy krachtigh by
't Gemeen in aensien stont, dat baerd' ons jalouzy.
Brut. Ook socht de Konink aen sijn landery te komen.
Tull. Ach! leefde hy die stierf, hy sneefde noit te Romen.
Brut. Te laet is 't nu beweent dat schranderste verstant.

Men keert de geesten dan recht kennen, als een lant
Die missen moet. wil ons uws broeders doot vergeven,
Men sal hem in albast op 't Raethuis doen herleven.
Brut. 't Rooms raet-slot legt'er al van uw beschoren val,
Dat gy dit hof verlaet, en hy blijft veur de wal.
Val. Onzalige Vorstin, hoe verr' doet wreet regeeren
U, Koningin, en telg van Tullius verneren
Deur Vaders Koninks-moort! uw hoogh geboren aert
In volk te heerschen, waer toe gy geroepen waert
Verheven op uw troon, als sonnen in de wolken,
Wert van haer glans ontbloot deur uw gehoonde volken.
Al 't Vorstelijk geluk, het geen gy gaf een Griek,
Toen elk sijn bedgenoot aen kant bracht, breekt haer wiek.
Uw hulsel, dat dees dagh noch Romens kroon ging schragen
Op Tullias parelkruin sal nu dees Ed'le dragen.
O talleloos' ellend! nu moogtge Ramp-bodin,
Wanneer Tarquyn gehoont treet 's vaders poorten in,
Hem tegen treden, en de Vorst de tyding selve
Aendienen, datmen u stoot uit sijn hof-gewelve.
Tull. Geveinsde schelmen, die myn mogentheden sart,
De minste van u is een Brutus in sijn hart.
Neemt dan dees Prinsen aen.
Brut. Genoeg van die tyrannen.
Men sal al 't boos gebroet der hovelings verbannen.
Tull. Seght dat den afgront plet de koppen van den Raet.
En dat de hel myn troon in stad te mortel slaet,
Dat sigh de hemel heeft met guiten in gegeven;
Ick sal noch komen deur 't onrustigh Romen sweven,
En spoken op myn troon, dat 't al sal sidderen,
En trillen Kapitool, en Hof, en Raethuis. ren
Gehoonde Prinsen na om laeg' om listigheden,
En brengt my spoken, en uw grootvaer Tullius meden,

Of brengt nu 't lot ſijn ſtraf? wat heb ick ach! gedaen?
Mijn vader overreên! ſpreekt my de geeſt ſtaeg aen,
Als 'k deur de gruwel-ſtraet kom rennen met myn paerden.
Hoe ſta ick nu vervaert die ſelf de hel vervaerden,
De lampen van Eumeen gaf oly? Tullius
Komt my te hulp, dringt uit de poort van Cerberus?
Brut. Rampſalige Vorſtin, lijd' nu die pyningingen
Die 'k om myn broeder lee, en leert uw wrack bedwingen,
En oogt uw hof dwaes aen, die veur oogen uw ſtaet. (raet.
Coll. 't Ontbreekt haer aen geen moedt, maer kroon, en macht, en
Tull. Ick ga Tarquyn u veur, gy ſult my, hoop ick, volgen
Uit Romen. ſwaerder kelk van hoon heeft noit verſwolgen
Een edelmoed'ge moedt, dan gy veſwelgen ſult,
Wanneer Valeer in 't plaets van u wert ingehult.
Ick ga, doch uw geknaeg ſal 'k ſtaeg veur oogen ſweven.
Coll. Gehoonde Koningin wil my dit feit vergeven.
Tull. Ick acht u vryer dan die 't lijk op 't Raet-huis bracht.
Kom Prinſen lang genoeg hier van een dwaes belacht.
Kom hovelingen, want men wil ons all' onteeren.
Wy gaen uit 't Romen om met 't leger ſtraxs te keren.

V. TOONEEL.

Brutus. Collatinus. Sp. Lucretius. 't lijk van Lucretia. Valerius. Ridderen.

Brut. NU ick na 't leger, wijl de Vorſt na ſtad toe treet
Met een'ge troepen, en gebracht hunn' tot den eet.
Gy Ridderen ſtapt mee. draegt ſorgh de poort te ſluiten
Tot onſe wederkomſt, en ſtuit de Vorſt daer buiten.
Wy voeren 't heir in ſtad van de Tirrheenſe ſtrant.
Keert gy de Vorſt uit ſtad de trotſe dwingelant.

VI. TOONEEL.

Collatinus. Sp. Lucretius. 't Lijk van Lucretia.

Coll. NU werd een nieuwe ramp my deur haer val beſchoren,
En deur Tarquyns verderf ook myn verderf geboren.
Soo knaegick ſtaeg, ach my! helaes! voert wegh dit lijk,
Dat deur haer gruwlijkheit, de val baert van 't Rooms rijk.
Geſchonde boeſem, gy moogt my niet meer vermaken
Lucretia, een roet daut op uw rode kaken,
Wiens ſwarte lelijkheit de gruw'len van de nacht
Afſchilderen, nu gy zyt van de Prins verkracht.
Kon ick u honen, 'k ſou uw lijk met voeten trappen,
Mits gy de Koningin verdrijft in ballingſchappen,
En my myn eer ontnam; maer kuiſe van gemoet,
De liefde dringht deur al de hoon dien gy my doet;
Al moeſt ick hof en kroon, en mogentheên verlaten,
Noch krone van myn huis, was 't u gehoont te haten.
Ach! woonplaets van de deugt ſie ick u ziele-loos.
Sp. Lucr. Rampſalige! van't lijk.
Coll. Wat ſijn de groten boos!
Wat ſijn de Prinſen ſchelms! hoe werdender noch menſchen
In't Lant gevonden, die na ſulke booſwichts wenſchen?
Licht hebben ſy myn ſmaet, ach! Hemel, niet geſmaeckt.
Och! ſchoonheit, wat hebt gy dat my in't hert noch raeckt,
Daer niets aenminnigh woont in all' uw ledematen?
En voert myn luiſter wegh, noch kan ick u niet haten,
En maeckt my ruſteloos in woeden, en geknaeg,
Noch oever van de doot ſchei ick van u ongraeg.
Leght d'ooren aen dees borſt, dien gy deur 't oog deur griefde,
En hoort hoe 't herte kookt een driſt van rechte liefde,
Die ſterker woeden doet dit quynende gemoet,

Dan

Dan mymerende koortsin't hert 't hart-kookend bloet:
Hert-ſtookſter van myn pijn, die in geſonde dagen
Gelijk een koorts by ſiekt' in raſernyens vlagen,
Myn ziel haer ruſt belet, ick voer u na een graf,
En dan myn ſelve mee. O lot wat valt gy ſtraf!

Sp.Lucr. Onſinnige! het lijkt hem nu in 't hooft geſlagen,
Gelijk wy Brutus in ſijn veinſeryen ſagen.

Coll. Dat ick nu Brutus waer, gelijk ick ben Tarquyn,
Ick tierde my gehoont, op hope dat de ſchijn
Mijn lief bedriegen ſou, en in verwonderingen
Eens open doen de lip die ſy nu gaet bedwingen.
Maer ach! wat ſie ick daer haer lichaem, als een bloem
De wint ontſet, ontſet ſigh veur haer ſchelms genoem.
Sy ſchud noch na haer doot als ſy Tarquyn hoort, even
Als ſy ſijn lichaem ſchroomd' in't ſchenden van haer leven.
Ach! dat ick Brutus waer, ick ſprak van d'oude min,
En blies vergeefs haer s' in d'afkerig' ooren in.
Heldinne, heb ick u niet mins genoeg doen voelen,
Gelijk men levend ſiet de liefde vaek verkoelen,
Soo ſmaektſe na myn doot, en met dees kus mijn ſmert.
Soo toon 'k als Brutus dat uw trou woont in myn hert.

Sp. Lucr. Nu moet ick wenen om ſijn ſin'loos aperyen.

Coll. Wegh liefden uit geſtelt verwoede raſernyen.
Den avont valt op ſtad. O dagh van mijn verdriet!
Ick ſagh de Son van daeg, doch ſagh myn daegraet niet,
Dan achterwaerts de kim in deiſend' in 't ontmoeten,
Die my 't noit weigerde nu weigren te begroeten:
Geen glans gevalt my meer hoe ſchoonſe haer vertoont;
Mits ick eer 't dagraet was, ben van de nacht gehoont.
Kom Vader, helpme 't lijk na 's Konings Hof-ſael dragen.
Ach! ach! wat komt my daer weer ſchielijk 't hert deur knagen!

VII. TOO-

VII. TOONEEL.

Sp. Lucretius. Collatinus. Dienaer verbaest.

Dien. DE Konink komt na stad met een getal van volk.
Coll. Ach! Konink sonder kroon, wat druktge met een wolk
Van swarigheden myn verliefde hersen-vaten.
Al syt gy selfs myn bloet, 'k moet om dit bloet u haten.
Ellendige! by na in rampen my gelyk.
Hoe komt gy nu weer Vorst in Vorst Quirinus ryk?
Alsoo onmooglijk is 't als dese neer geploffen
Weer aem te geven; gy syt ook in 't hert getroffen,
De Raet, en Edelen, en burger raekt haer hoon.
Wat komt gy soeken hier in Romen sonder kroon?
't Gewroken lichaem, sal ick soo in 't graf der braven,
En met Lucretia uw luister gaen begraven.
Dien. Hy heeft aen d'ander zy van Romen sigh gelegt,
Waer 't Apennijns gebergt haer nare holen vlegt
Met schaduwen, om in de troebel van 's lants saken
Hem weer van Tullius troon de dwingelant te maken.
Coll. Wat sal ick doen nu, of hem keren, of in stad
Hem innelaten, dien ick hoogh beledigt had?
Sp.Lucr. Hoe dwase! gy sult hier geen rechte Brutus wesen.
Gy weet wat veur gewelt in stad is opgeresen,
Eer wy hem raekten quijt, wilt gy hem laten in,
Soo neemt met een 't verderf ter poort in.
Coll. Neen de min,
En trou dien ick haer swoer gaet boven Koninks trouwe;
Men sal tot Brutus komt de Vorst uit Romen houwe,
En wreken 't vroulijk lijk, ja in de standertvaen
't Affetsel prenten van een woedende Diaen.
Sy tiert om Sextus wraek, doch waerom aengespannen

Met

Met Brutus om de Vorst, wat past dat hier, te bannen?
De Koninkstam heeft niet misdaen, maer wel sijn soon.
Romeinse slotvoogt, die de Vorstelijke kroon,
En sleutel van de stad, en 't Kapitool-bewaren
Betrout wierd, toen men 't heir sagh na Etrurien varen,
Lucretius, hoe! soekt gy 't stamhuis te verraên,
Waer ick Tarquyn uit sproot? hoe sal 't in stad dan gaen,
Maekt gy de naem gehoont, die 't lot ons alle dagen
Van kints geboort' af aen heeft opgelegt te dragen?
Op 't Koningins vertrek, en bannen van de Vorst
Verdwynt mijn glans als rook; licht sal hy aen gesc horst
Met 't harnas wraek verhet op sijn ontroofde wallen
En 's vyants moedigh heir op Romen komen vallen
Met saemgepaerde macht, terwijl wy twistend sijn.
Sp.Lucr. 't Is nu te laet bedacht mis-moedige Tarquyn.
Coll. Licht sitten in de kring in 't midden van de Vaderen
Noch Raden, die hem raên, en helpen sijn verraderen
Ontwapenen. ick laet de Konink weer in stad,
't Gehoonde stamhuis, met wiens blaem myn naem beklad
Sal noit in achtbaerheit en veur'ge glans weer leven,
Soo deur Tarquyn, Tarquyn, myn Konink, werd verdreven.
Viel Brutus hem te loos, en, vleier van 't gemeen.
Valeer! hoe sullen wy regeeren hier met een?
Ick hael myn Sinon in, en laet myn Hector buiten,
De glory van myn stam. ick gae de Vorst uit sluiten,
Waer uit myn aensien rijst, dees ontrou baert myn trou
Op haer beledigd' eer.
Sp.Lucr. Verkrachten van een vrou,
Myn kint, wat teelt uw doot een ramp in 't twistig Romen!
Coll. Ick span in raserny en dulle liefdens dromen
Met Konink hoonders, en de kroon-verraders aen,
En voel staeg in myn self, dat 'k ga myn self verraên;

Noch

Noch wil ick 't geen ick laek, en 't geen my best sou komen
Dat schuw ick, hoe ick 't maek myn eer blijft my ontnomen.

HET VYFDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

speelt veur de wal van Romen.

Tullia. Titus. Aruns.

Tull. OP Vader Tullius. op seste Vorst van 't rijk.
Binnen. Onsael'ge telg. Wat is 't?
Tull. Ick dee uw ongelijk,
Ick ston u eertijts met Tarquyn na kroon en leven.
Ick in de gruwel-staet heb 't gruwel-feit bedreven, *Vicus sceleratus inde dictus.*
Te pletten 't saligh hooft, en met myn tygers aert
Op 't half besturven lijk 't hoef-yser van myn paert
Gewet, myn stacy-koets gebloet-verft in de plasse,
Die met een lenigheit bestreek de wagen asse,
Wiens wielen kneusden 't rift waer 't spartlend hert in lagh,
En 't bekkeneel getrapt, datmen de hersen sagh,
De spieren blau geknutst, en d'overreden schinkelen
Gespleten, dat 't gekneusd' om 't hooft my quam te rinkelen,
Het merg spatt' in myn keel, de mergelose schonk
Lagh onder 't rad, soo sat in myn koets te pronk.
Soo loffelijk heb ick my in uw doot gequeten.
Nu werd ick dus tot loon uit hof en stad gesmeten.
De Raet schijnt my nu moe. de hatelijke schelm
Van sijn beledigd' Oom pronkt op sijn valse helm
Met Romens kroon, die 'k van uw dry mael sael'ge hairen,
Onsalige! gerooft heb van uw adelaren.

Wie

Wie dacht dat Brutus vals ſijn dwaesheit had verdicht,
En dat een ſchranderheit ſou geven ſig aen 't licht
In 't dommelend' gepeins? ick ſmede die gedachten
In ſchromend' achterdacht, doch yder my belachten;
Des ickſe varen liet. had ick myn rol vol ſpeelt
Ten halven uit, hy had my niet dit ſpel vol teelt.
Sie, Sonen, nu uw ſlot, waer ambachts-liên regeeren.
Sie, Prinſen, burgeren ons Koninks-Hof braveeren.
Sie, veinſers krygen vat op Vorſt Quirinus kroon.
Sie, dommen werden wijs, uw hof-dwaes op myn troon.

II. T O O N E E L.

Tullia. Titus. Aruns. Hovelingen.

Hov. 't ROoms leger met de Vorſt komt herwaerts aen verſchy-(nen.
Ree toont een troep ſig aen de voet der Apennynen.
Om af te toeven, hoe 't in ſtad geſchapen ſtaet.
Tull. Te ſlecht.
Hov. De Vorſt beſoekt hunn' veur den dageraet,
En ſal eer d'avont valt met 't leger ſtaen veur Romen.
Tull. Is Brutus niet op wegh de Vorſt te moedt gekomen?
Hov. Men ſagh hem niet.
Tull. Ha! ſchelm, 't is loutre guitery.
Ick ſagh hem ſcheep gaen op de Tybers vlot gety,
En met een adeltroep van vvoedend' onderdanen
Hem overſteken na de lantſtreek der Tuskanen.
Hov. Licht is hy dan in 't heir by 't af zyn van Tarquyn,
En prangt hunn' tot den eet, die muitens vaerdigh ſijn,
Nu ſy veur Ardea hunn' voelen afgeſlagen.
Tit. Argliſtig'! elck te loos, de kloot ſal van hem wagen!
Hov. Daer komt de Vorſt, na 'k ſie met weinigh adel aen
Op 't vliegende gerucht, de woedend' onderdaen
Verraſſen. moedt geſchept. nu ſie ick Romen bloeden
Een eindelooſe plas. ſie. ſie de Konink ſpoeden.
Tull. Te laet. hoe ſeer hy ſpoedt, de kroon blijſt hem ontrukt.

III. TOONEEL.

Tarquyn, eenigh gevolg. Tullia. Titus. Aruns. Hovelingen.

Tarq. IS 't waer, Mevrou 't gerucht? is't ſchelmſtuk hunn' gelukt?
Men ſegt van Brutus ons, doch 't kan in my niet komen.
Tull. 't Is Brutus.
Tarq. Hoe! gy boert. heeft ons een dwaes ontnomen
De kroon? ſoo veinſt hy ſigh.
Tull. Dit werkt ſijns broeders wraek.
Tarq. O bittre naſmaek van ſijn lang gepleegt vermaek.
Tull. Men quam ons op uw hof verras gewijs beſpringen,
Met 't helſe raet beſluit, en 't vrouwe lijk, en klingen,
Om af te ſpîen, of men ſigh ook verſtoken had;
Mit barſt' in lichter laei de wraek deur 't open dak
In uitgeſpatte vlam, waer op de hoov'lings komen
Ons by, en horen, dat ons hof moeſt voort uit Romen.
Tit. Den afgerechte ſchelm hier op na 't leger trat.
Tarq. Ha! looſheits loos beſtaen, die kans ter hant gevat.
Men ſoekt met liſt of kracht veur hem in ſtad te komen.
Een troep van 't leger legt gereet aen gints zy Romen.
Waer 't Apennyns gebergt verholen holen maekt,
Gelijk een havicq die op jonge kiekens waekt
In 't ſchaduwend geboomt by onty op haer luimen.
Hov. Men doet de dwaes de ſtad nu hy na 't heir is ruimen.
Tarq. Schep moedt. vertoef Vorſtin. wy treden weer ten troon.
Tull. Vergeefs uw aenſlag, Vorſt, de kans ſtaet hem te ſchoon.
De ſlotvoogt met Tarquyn, 't vermaegſchap rot te ſamen,
De Koninklijke val dart Romens Raet beramen.
De Ridders ſwoeren 't uit te werken op haer lijk.
De burger op de laſt van uw gebrantſchat rijk.
Tarq. Hoe ſal dat klinken deur ons leger in Tuskanen,

En hoe in Ardea by myn ontroofde vanen?
Tull. Valeer, waer op ick had myn zetel ſtaeg gebout,
De vleier van 't gemeen heb ick te veel vertrout.
Hy die myn hert deurſagh, en by was alle tyên,
Is Brutus overlegh geweeſt in veinſeryen.
Noch at de wraek ſijn hert om vaders doot. Tarquyn,
Hy ſtreeld' ons met de tong.
Tarq. Ha! veinſende Latyn.
Wie ſigh verlegen voelt ontſtelt ſigh meer deur klagen.
Schep moed, nu ick ſchep moed. ick ſal eenen aenſlagh wagen.
't Huis der Vitellen, d'Aquiliens hofgeſin,
Die hebben ree myn brief, wat onheil datter in.
't Uitwerpen van de kroon ſtaet veur hunn' huis te vreſen,
En dat haer achtbaerheit in aenſien bloot ſal weſen.
Soo ſchreef ick op 't gerucht, en waer ick op de wal
Met 't vallen van de nacht myn aenſlagh munten ſal.
Die huiſen ſyn my 't trouſt; ook ſchijnt de ſoon de Vader
Niet wel geſint, men ruit hem op om den verrader,
Schoon 't is ſijn Vader, deur de ſoon te ſtraffen. vat
't Geweer ter hant. men tracht te worſt'len weer in ſtad
Met d'overige macht. ick ſal u inneroepen
Veur 't dagh is, toef Vorſtin. wy ſtormen met de troepen.
Verſelme Titus. Kom. blijf Aruns Moeder by.
Tull. De Hemel hoed' u, en herſtelt ons op 't voogdy.

IV. TOONEEL.

Tullia. Aruns.

WAer wy nu Aruns heen? na Grieklant ſich te ſchikken,
En 't vaders lant Corinth, was wel, ſoo d'oogen blikken
My ſtaeg niet hielden veur, hoe ick te Romen in
De Rijxstroon ſat. ſie hier een fraie Koningin

Met Vorst en Prinsen niet meer in hunn' achtbaerheden,
Van inkomst, staet ontbloot, geset in naekte kleden
Veur Romens wal, en als sy 't oogh na 't hof toewent,
Oogt daer een schelm ten troon, die sy had dwaes gekent.
Indien 'er nootlot is soo voel ick 't my nu raken,
Nu barr'voets mogen wy ons hof in d'akker maken,
De tafel in de hut, de rustplaes in het riet,
En slordigh in het velt, daer ons de hemel siet
Slechts aen een kreng, of stronk ons hongeren versaden.
En kleeden onse schaemt met herderen gewaden.
Wat was het, waert gy van geboort' af dit gewent,
Verstoten Prins, die pas uw vaders luister kent,
Of siet nu 't ooghwit van een Brutus u belagen,
En al uw inkomst van uw vrienden u ontdragen.
Wat sultge wert gy groot al hebben t'overslaen,
Wie dat uw vrienden zyn, en wie dat u verraên?
Geen Koninks aenslagh helpt by 't volk, dat opgeresen
In schrandre hersen smeet, hoe soet 't is vry te wesen.
Wy sien hoe 't lukken sal of gy weêr raekt tot staet.
'k Schroom neen, soo lang 'er schuilt een Brutus in de Raet.
Gints komt ons leger, of heeft hy 't ons afgenomen?

V. TOONEEL.

Brutus. Ridderen.

Brut. VOer 't leger na de stad dat 't veiligh komt in Romen.
De Konink hoor ick legt aen 't Apennijns gebergt.
Dat gy de dwingelant niet in syn schuilplaets tergt.
Breng 't makk'lijk in de muir. ick sal u Ridders volgen.
Gints sie 'k 't gedrocht Tarquyn noch even wreet verbolgen.

VI. TOONEEL.

Brutus. Collatinus uit 't stad vvoedende.

Coll. DE Vorst. de Vorst. de Vorst. waer schuilt hy daer? de Vorst
Legt lagen op de stad. ha! schelm hebt gy geschorst
Het harnas aen, om ons deur list en veinseryen,
Dus in te wikken met ons eigen Vorst te stryen,
En myn vermaegschap uit de stad gelijk ontsint
Te bannen deur uw list, toen ick scheen liefde blint.
Onsalige! nu sultge 't schelmstuk u beklagen.
Siet hier de Vorst sijn geest, dien gy sagh alle dagen,

Nu

Nu in ſijn ſchaduw ſtaen, ick ſegh u, ſiet Tarquyn.
Ick ben, ick ben hem ſelf, voel; of bedriegt de ſchijn
Myn herſenen. ick ſagh Lucretia weer waren
In haer bebloede geeſt. des laet my wat bedaren.
Brut. Rampſalige Romein, ick hebb' ſulxs ook geproeft.
Coll. Nu oogh ick haer niet meer. ſy was geheel bedroeft,
En edelmoedigh. help. help. help! daer komtſe weder.
Brut. Ruſt u, wy nemen wraek. wat is de liefde teder.
Coll. Hoe ſchoon was ſy beſneên, hoe lelyblank, 't albaſt
Geleek pas wit by haer, eer dat ſy wiert verraſt.
Hoe gloeide 't purper root van ſchaemten op haer kaken?
Hoe dee 't aentrekkigh oogh van liefden yder blaken,
Gelijk een punt van ſtael dat queſt en ſelf niet voelt?
Hoe was Lucretia een beelt, waer elk op doelt?
Haer boeſem koſt helaes! een ſchelmſe Prins bemachten,
Wiens deugt niet wiert verkracht, ſchoon 't lijf gevvelt verkrachten.
Wat ſprakmen, toen ſy vvon alleen 't Rooms heir gewed?
Wat ſeid'men van haer roem, en ſneeuwit ſonder ſmet?
Tvvee gaven geeſt en ſchoont', 't geen my baerd' ongevvoonte,
Dat 'k in een lichaem geeſt beſat en deugt en ſchoonte,
Men vindt een ſchepſel vvel, vvaer in ſich ſchoonheit toont,
Maer dan wert 't lichaem van geen ſchrandre geeſt bewoont,
't Zijn menſchen plomp van aert, met lege herſen vaten,
Gehouvven uit een ſneeu; maer vvat kan ſchoonheit baten
Veur een verhoogt vernuft, dat ſchoonheit lelijk duit
Als 't eelſt daer van de menſch, de ziel niet in munt uit.
Wat baet vveer of verſtant men oogt in 't lichaems vveſen,
Dat deur vvanſchapentheit de liefden ſou geneſen.
Sy vvas volmaekt in all's, niet ſchort daer aen, als dat
Een Prins Lucretia te vroegh geſchonden had.
Brut. Dat ſy haer ſelve moordt, ſal Romen eeuvvigh roemen.
Coll. Dat ſy de Vorſt verſtoot! Tarquyn, als 'k u hoor noemen,
Dan heugt my noch de blaem, die vvy de Konink deên.

VII. TOONEEL.

Sp. Lucretius. Valerius ſchielijk bykomende.

Sp. Lucr. NU is Tarquyn de ſtad van Romen ganſch ontſtreên.
Coll. Wat richt gy ſchelmen aen. vvie ſal dan Konink vveſen?
Val. Gy niet; tervvijl vvy noch veur ſulke namen vreſen.
Sp. Lucr. d'Aquiliens hadden veur, en de Vitels te nacht

Hem in te laten, en...

Brut. Vaer voort,

Sp.Lucr. En...

Brut. Waer om wacht

Uw uitſpraek?

Val. Brutus Soon, die wou ons ſaem verraden.

Daer komt hy.

Brut. Slacht hem voort. veur ſchelmen geen genaden.

VIII. TOONEEL.

Brutus. Sp. Lucretius. Collatinus. Valerius Brutus Soon geboeit. Ridderen.

Brut. IS hy al wel geboeit? dat hy u niet ontwringt.
Sorg Ridderen, dat hy ſyn hals ſtraf niet ontſpringt.
Ha! Roomſe burgeren, wat nieuwe en felle plagen
Syn deſen? quam Tarquyn vol liſt ons noch belagen!
d'Aquiliens en Vitels, Quirinus Edelſt bloet,
Dat ſtof tot Koningen in haer geſlachten voedt,
Is dat, rampſalige! ſoo verr' met uw beloeren
Geſtijſt, trouloſe ſoon, dat gy ſocht in te voeren
't Staetwoedende gedrocht, de Koning in de ſtad
Die 't Vaderlijk geſlacht, ſoo fel beledigt had.
Gy Brutus baſtert-ſoon, vergeten u de tyên,
Hoe lang ick ſwanger ging om Romen te bevryen
Deur Edle veinſery, en nu t'is half geklaert,
Belaegt gy myn ontſagh eer ick 't heb uitgebaert?

B.Soon. Genaed'. ach!

Brut. 't Is te vuil

Ridd. Dit gout heeft hy genoten.

Brut. Om dwingelants t'ontſien! om Vaders te verſtoten!
Onlydelijke hoon! uit myn geſicht met hem.
Men bindt hem aen een pael. ick eiſch, en geef myn ſtem.

Sp.Lucr. Het Vaderlijke hert laet nu haer deugt doen blinken
Op een die 't niet verdient, en dacht ſijn bloet te drinken
Te geven den tyran. een kerker zy ſijn graf.
Peins over, 't is uw Soon, wat vonnis gy hem gaf.

IX. TOONEEL.

Ridder met 't hooft van Sextus.

t. WAer ſwijm ick veur myn bloet, en 't lid der ledematen;
Wiens levens-oly is geſtort uit deſe vaten?

Was

Wat heb ick ach! gedaen, ô eeuwigh na berouw.
Mijn eygen bloet geplengt om een verwoede vrouw.
Sp. Lucr. Waer, brenger, is den romp?
Ridd. Te Gabie gebleven.
Brut. Soo is 't Prins Sextus hooft?
Coll. Wil Brutus my dat geven.
Soo werd ick wat verlicht in liefdens raſerny.
Verkrachter van mijn ziel, deur glorij-ſchendery,
Gehoonde Prins, wat heeft uw hevigheit verſonnen?
Ons wedſpel in uw tent hebt gy nu frai gewonnen;
Vertel 't ons nu eens na: toen gy haer had verkracht,
En van de hoef af vlood', waer liep gy heen by nacht
Deur nare ſchemering, echtbreker, vrouweplager,
Kroon-rover, die de Vorſt verbant, Rooms Rijk uitvager,
O oorſaek van al 't quaet! nu is de wraek vol endt,
In Romen ſonder kroon, Lucretia gekent
Onſchuldigh. oogh na ſtad, uw ſtamhuis is verbannen.
Ga mijn onnoſele weer met gewelt aenrannen.
Geen' lieffelijker gaef quam immer my ter hant
Dan 't hooft van die de kroon bracht van mijn hooft te ſchant.
Onſalige! wat heeft uw trotsheit nu bedreven?
Brut. Seght verder, hoe hy quam te Gabie en daer om 't leven?
Ridd. 't Gewelt had nau de deugt mishandelt op haer ruſt,
De kuiſte van 's Rooms hof verkracht, ſijn hoon gebluſt
Op Collatinus hoef, uw edele geſchonden
Met een ontbloot rapier, en toorts, en looſe vonden
d'Eerwoedende gedacht van uw Diaen verſet,
En op uw ledekant, (waer men noch ooght ſijn tret)
De vuile voet geſtelt, of is na 't heir gevloden.
Soo haeſt de tijding quam deur dagelijkſe boden
In 't leger aen Tarquyn, dat d'edelmoed'ge klacht
Van uw gehoonde had haer ſchant in 't licht gebracht,
Hoe 't maegſchap van de Vorſt bewees haer medelijên
Op 't bloedigh vrouwe lijk, en Brutus veinſerijen
Sich hadden lang verdicht deur looſe ſlimmigheên
Om, nu de Vorſt was uit, ſich in de troon te ſmeên,
En hoorde 't vadertal vergramt om nederlagen
Veur Ardea, wijl daer ons leger wierd geſlagen;
Toen ſchroomde hy in 't heir dat hy niet veiligh vvas;

Des jaegt de wanhoop hem deur een bebloede plas,
En berg van lijken, die ſijn onbedreven wapen
Beweenden. Sextus ſchrik, dus vliedend' op 't beſlapen
Koos uit de ſtad, dien hy had met verraet bemacht,
En onder 't Rijxsgeſagh van de Romein gebracht;
Doch liep in ſijn verderf te Gabie, waer ſe dachten
Op 't liſtige verraet; kort volgt hier op 't verkrachten
Van d'eerbre Romeinin, des ſy deur dubble hoon,
En wraek gedreven gaen hem in haer wal dus doôn.
Coll. O al te ſachte doot veur een die duiſent doode
Was waerdigh. voert ſyn hooft gewenſchte tijding bode
Deur 't midden van de ſtad en toont het aen de Raet,
En 't volk dat om haer lijk gaet woeden langs de ſtraet.
Brut. Soo ſalmen 't adelhuis der trotſe dwinglants leeren,
Wy 't burgerlijk geſagh by beurte 's jaers regeeren.
Ridd. Lang leeſt, die Romen leegt van dwingers, Brutus naem.
Val. Hy groeie dagh veur dagh in ſijn wijtluchte faem.
Ridd. De hemel zegen ſyn uittrekkende banieren
Als Romulus, en kroon ſyn wapen met laurieren.
Coll. Men ſett' Lucretia op 't Raethuis in albaſt,
't Gewroken eerbaer beelt beledigt deur haer gaſt,
't Verkrachte lichaem dat ſich ſelve dede ſneven,
Dat ſy noch eeuwen mach in 't oogh der Romers leven,
En met haer voet getrapt de kroon van Vorſt Tarquyn,
Sich priemend met een pook, waer ſtaeg de Raden zyn
Vergadert in de zael der Romuliſſe grijſen.
Soo ſal haer glory als een ſterre weer herrijſen,
Dien Sextus heeft verkracht en ſchittren in haer faem,
De werelt deur, gelijkſe veurmaels deur haer naem,
Toen ſy de kuiſte vvas van Romens Adelvrouvven;
Soo ſullen wy haer deugt ſtaeg in gedachten houwen,
Als Efeſen Diaen, gewroken van haer hoon;
Waer deur wy ſien de tijd van Romen ſonder kroon.

E Y N D E.